

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petty sor egyszer 20 fl,
minden következőnél 16 fillér.

Ryfttér petty sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, szeptember 28.

Mai számunk főbb közleményei:

- Az első ülés.
- Feljelentés Eszterházy grófnő ellen.
- A grófnő ékszerel.
- Birtokot vásárol a város.
- A rablógyilkos gyógyszerészesség.
- Felbérélt kolera-szimpláns.
- Ez egy új dolog!
- Hétköznapi rimék.
- Meghalt a levegő hőse.
- Kiket szabad eltemetni.
- A püspök politikai boszúja.
- Pusztít a kolera.
- Tarkaságok.

Tisza István a vértanuk szobránál.

Arad, szeptember 27.

Aradváros országgyűlési képviselője, Tisza István gróf, most már hivatalosan is értesítette Arad polgármesterét, hogy elvállalja azt a szép és magasztos feladatot, hogy a nemzet vértanuinak emlékéért megőrző kegyeletes ünnepélyen ezidén ő fogja az emlékbeszédet megtartani.

Amidőn először híre járt annak, hogy Tisza István gróf az emlékbeszéd megtartására vállalkozott, e város falain belől, de szerte az országban is hangok emelkedtek, melyek nagynevű képviselőnk eme lépését kritika tárgyává tették s egyoldalú telfogással Tisza István gróftól elvitatni igyekeztek azt a jogot, hogy ő nemzetünk vértanuinak emlékéért megfelelőleg méltathassa.

Az aradi függetlenségi párt kebe-

lében is megvitatás tárgyát képezte ez az esemény s habár szívesebben láttuk volna, ha a párt oly irányu határozatot hoz vala, mely a nemzetnek a vértanuk kegyeletében való egységes összeolvadását dokumentálta volna, mégis tisztelettel respektáljuk a határozatot ama formájában is, melyben az meghozatott, hogy tudniillik a párt nem vesz részt az ünnepély azon részében, ahol Tisza István gróf szónokol, de egyébként nem vállalkozik az ünnep- és kegyeletrontó szerepre, melybe talán egyes hevesebb vérű hazafiak a pártot könnyelműen belevinni igyekeztek.

Ahhoz a nagy vitához, a mely ez esemény körül országszerte keletkezett, azonban volna néhány szavunk. Allást akarunk foglalni ama leplezetlenül napfényre került nézet ellen, mintha az 1848-as eszmék iránti lelkesedés és a vértanuk emléke iránti kegyeletes megemlékezés tisztán egy pártnak, egy párt híveinek volna kizárólagos kisajátított joga. A nemzet vértanui iránt való kegyeletet oly szent, oly magasztos érzésnek kell tekintenünk, melynek benne kell lennie minden magyar ember lelkében, veleszületett érzelem gyanánt. Ebben nem lehet különbséget magyar és magyar ember között a gyakorlati politika terén vallott nézet, s igen rossz szolgálatot tesznek éppen a nemzeti felfogásnak és az összetartozás érzetének azok, a kik e kegyeletes érzésben széthuzást igyekeznek a nemzet fiai közé bevinni.

Hiszen nem is kell messzire mennünk. Csak reá kell mutatnunk arra, hogy Deák Ferenc kiegyezési művének leglelkesebb hívei között nagy számban látunk és láttunk oly férfiakat, kik a nemzeti érzéseket nem csupán szájukon hordozzák és azokat kellő alkalmakkor aprópénzre váltják fel, hanem olyanokat is, akik ott voltak a küzdelemben akkor is, midőn vérüket és életüket tették kockáta a nemzet jogaiért.

S viszont éppen a közelmúltban nem egy alakját láttuk a vitézkötéses, sujtásos hazafiaknak a bécsi Burg sikamlós parkettjén kétrét hajolni, a mikor a politika viszontagságos fordulatai őket a trón közelébe juttatták.

Ezért ne féltse senki Tisza Istvántól a vértanuk emlékéért, sem a nemzeti érzésnek ügyét. Teljes meggyőződéssel hisszük azt, hogy Tisza István gróf van olyan jó hazafi, mint bárki e bércecs haza szülőttei közül. Hisz láttuk őt a nemzet jogainak a védelmében, a miniszterelnöki székből oly bravuros módon visszautasítani a bécsi beavatkozást, a milyen kijelentéseket miniszterelnöki székből sem azelőtt sem azóta nem hallottunk.

S ha az ember mélyebben gondolkodik eme tétel fölött, arra a következtetésre kell, hogy jusson, hogy ép azoknak, kik a negyvennyolcas eszmék leglelkesebb bajnokai, éppen azoknak kellene eszméik legerősebb diadalaként üdvözölniök azt az eseményt, a midőn ő felsége belső titkos tanácsosa, volt miniszterelnöke, s a ko-

Kastély-szanatórium.

A csorbai tó partján nyaraló fürdővendégek teljes számban hangversenyre gyűltek össze a nagyteremben. Eszterek csillogtak, pompásan bodrozott női fejcskék bujtak össze illatos parfümpárában. Semmi különös és semmi nevezetes nem volt ebben a villamoslámpáktól megvilágított gyülekezésben. Magyarország első, második és tizedrangú fürdőhelyein minden esztendőben tucat számra történnek az ilyen hangversenyek. Az irodalom és művészet oly bőven burjánzik, hogy Bivalyfüredtől Tátralomnicig minden fürdőhelyen akad egy tehetséges író, aki hangversenyt rendezzen, egy hangnélküli énekesnő, aki azon énekeljen, azután műkedvelő gondolkász, zongorázó ur és hölgy, aki kiegészítse a műsort. Sőt olykor még eleven művész is találkozik, aki ismételt rábeszéléssel, könyörgéssel megfog a buzgó fürdőtitkár egy dalocska előadására, egy versike elszavalására.

Ilyen fürdői tucathangverseny volt az is, amelyet Szomolnok doktor szinte lázas remegéssel várt Csorbán. A doktor nem sokat törődött a műsorral, még azáltal a kedves, bohókás nótával sem, amelyet Kéri Rózi énekelt. Csöndesen, szinte megmeredve ült székén s anynyira megfélekedezett az egész környezetéről,

hogy annak a kedves, telivér pesti kislánynak a kacérokodását sem vette észre, aki mellette ült. A kis lipótvárosi szépség hol a fekete, művésziesen kitapírozott hajkoronáját surolta Szomolnoki vállához, hol a selymes suhogó szoknyája fodrát libbentette egy merész mozdulattal a férfi felé. De hatástalan maradt minden, még az a forró lehelet is, amelyet odaárasztott Szomolnoki felé.

A veszedelmes nőcsábító most sokkal nagyobb feladaton törte a fejét, mint amindő egy kicsiny, bohó, felzaklatott, idages nő meghódítása. Most jóvendőjét akarta meghódítani, az igazi nagy és merész előreugrást készült megtenni a szerencse felé. Hidegen csillogó szeme, amely mögött lobogó belső lángok égtek, ott járt a nagyterem pódiuma mellett, ahol kék bársony székekben ült az orosz herceg udvarával.

Marjanoff herceg igazi orosz férfi lehetett még tíz év előtt is. Talán hetven esztendő nehezedett a vállára és az éveknek ilyen súlyától már megropant a széles váll, meghajolt az öles termet. Kemény öreg ember volt még így is. A fekete frakk öltözet megfeszült vaskos tagjain. Bozontos ősz szemöldökkel alól apró szemek villantak elő. Egyik szeme meredten nézett: üvegből volt. Ez az üvegszem és a baloreát átszántó óriási forradás emlékeztette az agg herceget varsói kormányzósága éveire, a melyeknek sok vérengzés után egy bombame-

rénylet vetett véget. A merénylet óta a herceg nem mert visszatérni hazájába, ahol nem érezte biztonságban az életét még kozákok fegyvererdőjében sem. Óriási földbirtokai jóvedelmét úgy küldözték utána fürdőre-fürdőre jószágkormányzóik.

Ezeket beszélték a Csorbán fürdőző orosz hercegnő a jól értesült fürdői pletykázók, akik arról is tudtak, hogy a vén orosz jegesmedve bolondul a szép asszonyok után és bőszesen megcsalja feleségét. És az asszonyok, mikor a hercegnő mozduló nagyságu briliánsait látták, áhítózva gondoltak arra, hogy bár rajtuk akadna meg egy-egy ilyen ékkövel Marjanoff herceg hódító kedve.

A kis orosz hercegnőért pedig a csorbai tó partjára verődött férfiak apraja-nagyja bomlott. Amint most haloványzöld bársonyruhájába belebujt, eltemetkezett a karosszékba, puha vonásából nem látzott meg semmi. Olyan volt, mint egy nagy esomó plasztikusan összehalmozott bársony- és csipkedomb, amelyre a kerek föld legszőkébb és legnagyobb szemű női fejét helyezték. Hosszú-kás arcából kivilágítottak ezek a mélységesen kék, kerek szemek. Boticelli aranyderűs képein akadnak csak olyan átszellamult női fejek, mint a hercegnő. Hogyan került ez a puha kis Madonna a hideg északra és hogyan lett párja a rozdon jegesmedvének, olyan tit-

rona bizalmának egyik legmeghittebb letéteményese, jön el október hatodikán a magyar szabadságharc vértanui emlékének áldozni. Mert mégis csak van jelentősége annak, hogyha az udvarhoz oly közel álló egyéniség vállalkozik az október hatodiki emlékbeszéd megtartására, mint Tisza István gróf.

Émlékezünk arra az időre, mikor a vértanu-szobrot leleplezték. A nemzet elfojtott lélekzettel figyelte, nem fog-e a nemzeti kegyelet megnyilatkozásában az uralkodó is részt venni s nemzetével egybeolvadni. Nem oly távol fekvő a gondolat, hogy Tisza István gróf önérzetes vállalkozása nem fogja-e a nemzet kegyeletét, hogy úgy mondjuk, udvarképesse tenni s a nemzet és uralkodója közötti összhangot a vértanuk iránti kegyelet terén is megteremtteni.

A napokban egy könyv látott napvilágot, melyben kiváló történetíró foglalkozik Andrássy Gyula grófnak — a nagy Andrássynak — politikai pályafutásával. A könyvből közölt egyik mutatványban plasztikusan kiemelve olvastuk annak leírását, hogy miként lett a forradalmár, halálra ítélt, az in effigie felmagasztalt Andrássy Gyula grófból a korona és a nemzet közötti megértés leghatalmasabb közvetítője és az uralkodó legmeghittebb tanácsadója. Mért ne lehetne feltenni azt, hogy ha a korona egy másik bizalmasa zárandokol el a vértanuk kivégzési helyére, a nemzet kegyeletének kifejezést adandó, hogy ezen lépésnek talán ott is meg lesz a hatása, a hol esetleg a tizenhármak kultuszának eszméi még nincsenek teljesen kitisztázva és leszűrődve?

Ezért magasabb, a helyi ünnepély keretein messze túlterjedő jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy az ideji ünnepi beszéd elmondására épen Tisza István gróf vállalkozott.

A felől pedig igazán nyugodt lehet a negyvennyolcas politikai közvélemény, hogy Tisza István gróf emlékbeszéde nem fog pártpolitikai tendenciákat szolgálni. A ki ismeri Tisza István gróf politikai egyéniségét, annak legyen az akár barát, akár ellenség, el kell ismernie, hogy ez a kiváló politikus szorgos gondossággal kerüli az olcsó eszközöket a politikai agitációban. Ellenkezőleg, barátai azt vetették szemére mindig, hogy igazmondásával és inkarnátus egyenességével szinte keresi a népszerűtlenséget. Tisza Istvánnak nincs szüksége arra, hogy október hatodikát a pártpolitika banális érdekszférájába belevonja, s nyugodt lehet mindenki, hogy itt is, mint mindenütt, szigorúan a tárgyhoz fog szólni, nem tekintve sem jobbra, sem balra, sem lefelé a nagy tömegekre, sem felfelé, a trón fénye felé.

Nyugodt lélekkel bizhatunk abban, hogy az ideji október hatodiki ünnepély is méltó lesz ama dicsők emlékéhez, kiknek nagysága előtt leborul a nemzeti kegyelet, s kiknek emléke élni fog mindaddig, míg utolsó dobban az utolsó magyar ember szíve.

Aradváros polgársága, s azok, kiket a gyásznapi ebbe a sokat szenvedett városba hoz október hatodikára a nemzeti kegyelet, jöjjenek el és nyugodtan eljöhetnek a szép és megindító ünnepre, mert ez az ünnepély jelentőségében fontosabb és jelentőségtejtesebb lesz minden előzőjénél, mert azt fogja dokumentálni, hogy habár pártpolitika és ezernyi szempontból eredő széthúzás megtudja is bontani a nemzetet, a nemzeti érzésben és a multban porladozó nagyjai iránt való kegyelet kifejtésében mindenkor együtt van minden magyar ember.

Spectator.

Az első ülés.

— Vita az aradi gyászünnepről. —

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 27.

A képviselőház mai ülése előtt a Ház elnöki szobájában rövid értekezlet volt, melyen résztvettek Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök, Berzeviczy Albert, a Ház elnöke, Návay és Kabos alelnökök. Az értekezleten a képviselőház legközelebbi ülésének módozatairól folyt a tanácskozás. Elhatározták, hogy a képviselőház elnöke javaslatot tesz, hogy a képviselőházat szükség esetén ülésre hívhassa össze.

A miniszterelnök a Ház mai ülése után a miniszterelnöki teremben fogadta Tisza Istvánt és hosszasan tanácskozott vele.

Ugyancsak hosszasan tárgyalt Khuen gróf még az ülés előtt Justh Gyulával. A beszélgetés a függetlenségi pártnak a delegációban való részvételéről folyt. Justh azt fejtette, hogy mivel pártja számarányánál fogva tíz százalékát teszi a képviselőháznak, a delegációban négy hely illeti meg őket. A miniszterelnök kijelentette, hogy a maga részéről nincs kifogása az ilyen megoldás ellen és legközelebb közölni fogja a végleges választ Justh Gyulával.

Az ülés különben nagyon rövid volt és váratlan meglepetést hozott. A Ház ugyanis kimondotta, hogy bizonytalan ideig nem tart ülést, mert nincs munkája.

Berzeviczy Albert elnök tizenegy óra után megnyitja az ülést. Üdvözi a képviselőket a nyári szünet után. (Éljenzés.) Bemutatja a miniszterelnök átiratát, amely szerint a király a képviselőház feliratát tudomásul vette. Jelenti, hogy október 4-én a király nevenapja alkalmából a budavári koronázó templomban ünnepli mise lesz. (Zaj.)

Felkiáltások (a szélső baloldalon): Mi lesz október 6-án! (Zaj.)

Elnök: Bemutatja Aradváros megbíróját az október 6-iki gyászünnepélyre. Javasolja, hogy a Ház küldöttségileg képviseltesse magát és annak vezetésével... (Zaj.)

Sümei Vilmos: A Ház elnöke bizassék meg. (Zaj.)

Elnök: ... Tisza István gróf bizassék meg. (Mozgás. Helyesítés jobbról.) Bemutatja a miniszterelnök átiratát a szentesített törvények-

kai a természetnek, melyet még a pletykázók sem tudtak kifürkészni.

A hercegnő csodaszemei álmatag igéretek-től égtek. A hisztérikák fel nem ébredt, évekig lappangó tüze bujdosott az aranszőke szempillák alatt. Szomolnok háromszorosán látta és érezte ezt a mélységes tekintetet. Az orvos megátta a beteg asszony titkelt, sőt még önmaga előtt sem ismeretes baját. Az asszonyhódító megismerte a szenvedélyek és káprázatos szerelemek asszonyát. Az előtörténet kalandor pedig megérezte, hogy ennek a fejedelmi nőnek szerelmén és betegségén együtt épülhet fel az ő nagy jövődjé.

Kéri Rózi elénekelt a maga kis pi-káns daloskáját és igazán nem érdemelte volna meg a primadonnai rangot az Operette színháznál, ha nem vette volna észre, hogy az orosz herceg simogató tekintete állandóan rajta csüng. Rénevetett a hercegre és elégedetten látta, hogy az öreg ur vastag ajkai meg-rándulnak, a mór medve mosolyog.

— Ilyen kis kacérságot igazán megenged-hetek magamnak Szomolnok kedvéért. Ne mondhasa, hogy nem tudtam meghódítani ezt a jeges, havas oszlopot.

Csakramar meg is győződhetett róla, hogy megbódította. A hangversenyt tánc követte s mielőtt ez megkezdődhetett volna, Marjanoff herceg titkára — nem kevésbé széles, vállas és hatalmas, de széke orosz — kifogástalan franciasággal kérte a művésznőt, hogy bemutat-

hassa Marjanoff Alexzejvics Alexej herceget, aki mélységes tisztelője öngagyágának. A herceg még ott ült a két karoaszkékben, de a hercegnő már nem volt ott. Helyét Kéri Rózi foglalta el. Miközben Marjanoff diplomatikus udvariasságu, de néha nyers bókjait hallgatta, nem muasztotta el szemével megkeresni a hercegnőt. Az orosz Madonna a terem közepén állt és Szomolnokyal beszélt.

— Cassanova dr. ép úgy érti a dolgát, mint én a magamét — gondolta a primadonna. — Nem leszek rá féltékeny, de szemmel tartom. Mert ez a hercegnő, csak most látom, veszélyesen szép. Csupa ideg és izom. Olyan, mint egy fiatal vadmacska az etikett törvényei közé kényszerítve.

Marjanoff herceg észrevette, kit néz a primadonna. Hidegen, fagyosan csengett a hangja:

— A feleségemet nézi? Szép asszony?

— Nagyon szép. De hercegségednek, így hallom, más asszonyok jobban tetszenek — jegyezte meg dővajkódva a színész.

A herceg felszeme nagyot villant.

— Beteg, mondotta.

— Ki beteg?

— A feleségem. Miatta járom a fürdőket sorra.

— És miatta szereti a mások asszonyait?

Marjanoff fáradtan megmozdította a balkezét. A primadonna megborzongva látta, hogy

azon a forradásos balkézen csak két ujj van, azok is csonkák. Az aggastyán észrevette ezt a borzongást. Mintha gyönyörösége lett volna benne, kinyújtotta a rettentően megcsontított balkezét.

— Ez okozta a betegségét — mondotta nyers, izgatott hangon.

— Az ön keze, kegyelmes uram?

— Ugy van. Mellettem ült, amikor a bombát hozzám vágták. Nem tudja? Nem hallott még erről? No majd elmesélem egyszer, ha meg akartam félemlíteni. Elena — Elena a neve a feleségemnek — akkor ideggörcsöket kapott. Snoktal. Maig sem gyógyult meg.

Kéri Rózi kapta a kapott a beszélgetés ilyen fordulatát. Beleillett a terembe, vagyis inkább Szomolnokyba.

— Azt hiszem tudnék helyet, ahol a hercegnő meggyógyulna. Nekem is sok bajom volt az idegimmel. Tudja a mi mesterségünk, a színésznőké hasonlít az orosz kormányzókéhoz. Nekünk is próbára tessik az idegeinket a bombák. Csakhogy a mi bombáinkat intrikának nevezik.

— És hol gyógyult meg szép művésznő?

— Otthon, Budapesten.

— Az önk fővárosában, ugyebár?

— Igen. Egy szanatórium van ott. A Kastély-szanatórium.

— Nagyon leköteleznie, ha címét megmondaná.

— Akár magát az orvost idehozhatom. Itt nyaral.

ról. A miniszterelnök felhívja a Házat, hogy ejtse meg a jelölést a számszék elnöki állására. Javasolja, hogy ezt később ejtsék meg. (Helyeslés.) Jelentést tesz az időszaki választásokról és a kuriai bíráskodásokról. Jelenti, hogy Lukács György ellen összehírdetési bejelentést tettek, de azt visszautasította, mert nem volt szabályszerű. Bemutatja a kérvényeket és feliratokat. Indítványt kíván tenni a további teendőkre nézve. Miután tárgyalásra előkészített ügy nincsen, javasolja, hogy a bizottságok a náluk levő és részben fontos tárgyak haladéktalan elintézésére szólítsanak föl, maga pedig fölhatalmazást kér arra, hogy a legközelebbi ülést akkor hívja össze, amikor az a bizottsági jelentések átvétele, a költségvetés benyújtása, vagy a delegációk megválasztása miatt szükséges lesz. (Mozgás. Helyeslés jobb-ról.) Ilyen értelemben kimondja a határozatot és az ülést bezárja.

Felkiáltások balról: Éljen a nemzeti munka!
Az ülés vége 11 óra 35 perckor.

A grófnő ékszerei.

— Eltűnt kincsesláda. —

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 27.

Egikelő fogat állott meg minap a budapesti főkapitányság Zrinyi-utcai kapuja előtt s abból egy rémült ereu uriaszony szállott ki. Egyenesen berontott a központi ügyeletre, ahol Egry Péter Pál rendőrkapitánynak előadta, hogy Forgách Iona grófnő, a miniszterelnök közeli rokona s feljelentést tett, hogy a vasúton ellopták ékszereit, melyben közel hatvanezer korona értékű, pótolhatatlan családi ékszer volt. A grófnő Fiuméből jött Budapestre s az ékszerdoboz Dombóvár és Kőbánya között veszett el.

Már a pályaudvaron is keresték a ládikát és az állomásfőnökség tüvé tette érte az egész vonatot, de nem került elő. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást. A grófnő a dobozt többi holmijával együtt podgyászként adta fel Fiuméből, anélkül, hogy megjelleme volna rendkívül értékes tartalmát. Dombóvárott a vasúti személyzet állítása szerint még meg volt a láda.

A rendőrségen napokig folyt a nyomozás minden eredmény nélkül. Kihallgatták a vonat egész személyzetét, anélkül, hogy bárki is felvilágosítást adhatott volna az ékszerek hollétéről. Annyit kétségtelenül megállapított Katona Rezső fogalmazó, a nyomozás vezetője, hogy a podgyászkocsiban az egész utvonalon nem for-

— És mendja... annyira bizik ebben a csodadoktorban? El merne menni abba a szanatóriumba, ha azt tudná, hogy velem is találkozik ott?

— Hogyne. Minden héten bejárok. Nagyon megtisztelt a hegyvidék uram, ha Budapeston sem fedkeznek meg a fürdői ismeretségünkről.

— Helyes. Láthatom azt a csodadoktort?

— Ót perccel utóbb Szomolnok a herceg titkárjának köve utasításával tárgyalóokba hozatkozott a herceggel. Mőviden elintézték az elintézendőket. Másnap reggel a tükör egy hatalmas öszegről szőő esekket kézbevitett a doktornak. Szomolnok még a delelőt folyamán elmozott. Keri Rózi elkísérte az állomásra.

— Egy hét múlva vizontlátásra a Kastély-szanatóriumban — mondta a buesuzásnál Szomolnok — addig is érezd jól magadat.

— Ó ne félj. Mindjárt megyek az új barátémhoz. Marjanoff herceg annyira ragaszkodik hozzám, hogy már a feleségének is a nyakába akasztott. Tudod ezt csak azért mondom, hogy ne számítsd el magadat. A hercegnőt a szanatóriumod első és diszbetegének megszerzeded, de én is ott leszek...

— Mint érangyal?!

— Jó, csak tréfálj. Én komolyan beszélek és megvghatom, hogy Marjanoff hercegnő nem fogja Cassanova doktor héditássának számát asaporítani.

Ry. E.

dult meg idegen s így csak a személyzet sorából kerülhetett ki a tettes.

A főkapitányság az ékszerek és a láda pontos leírását megtáviratozta az összes magyar és külföldi rendőrhatalóságoknak, de hiába. Az értékes podgyászdoboz nem került meg, csak tegnapielőtt, az államvasutaknak abban az osztályában, ahol a gazdátlan tárgyakat kezelik.

A kincsesládát ugyanis, más podgyászzsal együtt, Simontornyán kitétték a vonatból, a mely rögtön azután elindult. A ládáért azonban nem jelentkezett senki s így néhány napig ott maradt az állomáson. Aztán beküldték a központi tárgyekezelőseégek. Innen került elő tegnapielőtt, amikor a tárgyekezelőseégnél felbontották s megállapították, hogy mi van benne.

Főljelentés

Eszterházy grófnő ellen.

— Megtorlás az apa meggyalázott emlékeért. —

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 27.

Több ízben megemlékeztünk arról a háboruságról, amely a cseklészi hitbizomány körül özv. gróf Eszterházy Ferencné és a hitbizományi birtokos, Eszterházy Károly gróf között keletkezett. A vagyoni jogi kérdések ugyan rendeződtek, mert Károly gróf végül is elfogadta az özvegy grófnő feltételeit, azonban a háboruságból *bünpör keletkezett*. Eszterházy Károly gróf ma „holtak ellen elkövetett becsületsértés vétsége” miatt feljelentést tett sógornője ellen, mert ez boldogult atyja emlékét megsértette.

A feljelentés, melyet a gróf a budapesti törvényszék vizsgálóbírójához intézett, itt következik:

— Tekintetes vizsgálóbíró ur! Feljelentést teszek a büntetőtörvénykönyv 261. és 273. szakaszaiba ütköző holtak ellen elkövetett becsületsértés vétsége miatt özvegy gróf Eszterházy Ferencné ellen és pedig ezen inkriminált kitétel miatt:

„..... Férjem atyja, halálos ágyánál első feleségétől származó három fiának, Antalnak, Ferencnek és Ernőnek becsületszavát adta, hogy Kahn Wilhelminát soha el nem fogja venni...”

Az elkövetett becsületsértés elbírállhatása szempontjából szükségesnek tartom ismertetni a következőket:

— Édesatyám, Eszterházy Károly gróf Perényi Antónia bárónőnek 1847. április 23-án bekövetkezett halála után 1848. július 8-án nőül vette édesanyámat, özvegy Felberné, Kahn Wilhelminát. Nyolc évi házassági együttélés után atyám elhunyt. Az előadottakból kétségtelenül megállapítható, hogy 1846-ban elhunyt atyám senki előtt nem jelenthette ki becsületszavára, hogy anyámat, kivel 1848-ban megesküdt, nem fogja nőül venni. Miután ezen hazug kijelentésnek atyám szájába adása atyám emlékét, annak becsületét mélyen sérti, az rá nézve megalázó, amennyiben atyámat oly becsületen egyénnek tünteti fel, aki a halálos ágyon becsületszavával ígér valamit és azután azt megszegi, én mint Eszterházy Károly gróf egyenes leszármazottja, az inkriminált kitétel miatt ezennel indítványozom a bünvádi eljárás megindítását annál is inkább, mert azon körülmény, hogy atyám anyámat 1848. július 8-án tényleg nőül vette, családi körömben kétségbe sohasem vonatott és mindenki által tudva volt. Bizonyos az is, hogy Eszterházy Amália grófnő ezen állítását jobb

tudomása ellenére gyakran...

Tisztelettel Eszterházy Károly gróf.

A feljelentést Dombóvár Gyéza dr. budapesti ügyvéd nyújtotta be a gróf nevében.

Birtokot vásárol a város.

— Több milliós üzlet. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 27.

Arad város törvényhatósági bizottságának legközelebbi közgyűlése elé a tanács azzal a javaslattal fog lépni, hogy a város vegye meg báró Senyei Béláné született Nádasdy Julia grófnőnek Arad határában levő és 1779 magyar holdat tévő birtokát, azt parcellázza és öt holdas részletekben adja bérbé.

Még a vesztőhelyen megvett földek bérbeadásának nehézségeit sem tudta leküzdeni a törvényhatóság és ime, ismét egy óriási földbirtok megvételével kell foglalkoznia. A kérdés megoldásával ma kezdett csak egy bizottság foglalkozni, a melynek munkája abból állott, hogy számításokat végzett és megbecsülte a *buzsáki pusztának* értékét, felállított alternatív módokat a vétel perfektuálására és utmutatással szolgált a remélhető hasznot, illetve veszteséget illetőleg.

A város, mely ugyan nem egyszer foglalt már el olyan álláspontot, hogy az ipar és kereskedelem támogatására érez magában hivatást, nem pedig mezőgazdasági tevékenységgel fogyasztja erejét, természetesen csak az esetben esatolja törzsvagyonához a birtokot — jelentették ki mérvadó helyen, — ha oly vételárral kötheti meg az adásvételi szerződést, hogy a parcellázás után oly bérleti árat biztosíthat, melyek az amortizációs kölcsön törlesztési részleteit fedezik.

Ezek a számítások alkották feladatát az említett becsülő bizottságnak, mely Lócs Rezső elnökiésével tartott ülést és a melynek tagjai: Neszner Aladár, Szántay Béla, Gutzjahr Mihály, Blaskovits Antal, Virágh Lajos és Fügus Albert.

Üzletről lévén szó, mely még az alkudoások stádiumában van, a bizottság részletes számításait nem akarjuk nyilvánosságra hozni. Csak általánosságban jelezük, hogy a több milliós üzlet rentabilitását nem látták valami kecsgetetőnek a bizottság tagjai, akik természetesen a két legszélsőbb eshetőség alapján igyekeztek a város szempontjából teljes világosságot deríteni a kérdésre.

A legoptimiztikusabb és a legpesszimiztikusabb számítás mellett megvitatták azt is, vajjon a város a maga nehézkes adminisztratív gépezetével alkalmas médium-e egy nagy birtok kezelésére, ellenőrzésére és karban tartására.

A bizottság nem egy tagjárámutatott arra, hogy a mai bérlők milyen veszedelmes gazdálkodást folytatnak a városi földeken. Csak a legutóbbi tanácsülésen is több bérlőt kellett randbirsággal büntetni, mert elhanyagolják a trágyázást, megromtják a földet, melynek zsirját a bérletidő alatt a végsőkig törekszenek kiaknázni.

Ha a város most az újabb birtokvásárlás által körülbelül háromszázötven bérlővel lenne kénytelen szerződésre lépni, akkor nem kerülhet el újabb gazdasági szervek alkalmazását sem, ami a vételár magasságát tetemesen befolyásolja.

A megvételre felajánlott birtokon jelenleg Leopold Zsigmond gazdálkodik, akivel szemben báró Senyeiné még kilenc évig áll szerződéses kötelezettségben.

Mint értesülünk, a megvételt előkészítő illetékes tényezők eme fontos körülmény sima elintézését azzal óhajtják biztosítani, hogy a bérlő kártalanításával a városnak egyáltalában ne kelljen törőnie és ezt a tulajdonos az adásvételi szerződés megkötése előtt tartozik lebonyolítani.

A becsülő bizottság véleménye és számításai alapján a tanács ajánlatot fog tenni a tulajdonosnak és opciót biztosít a város közönsége részére, még pedig addig az időpontig, míg a törvényhatósági bizottság elvi hozzájárulását nem biztosította a vételhez.

A rablógyilkos gyógyszerészsegéd.

— A bűnös vallomása. —

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 27.

A tegnap elfogott Fekete Vilmos gyógyszerészsegéd ma sokkal izgatottabban viselkedett a rendőrségen, mint tegnap közvetlenül a bűntény után. Az elvetemült emberről kiderült, hogy már évekkel ezelőtt is követett el bűncselekményt. Mostani szökési kísérletének az volt közvetlen oka, hogy három évre besorozták katonának s októberben be kellett volna vonulnia. Ettől félt s inkább gyilkosságot követett el, csak hogy pénzt szerezhessen és azzal a tengeren tura vitorlázzon.

Ujabb hireink ezek:

(A nyugtalan gyilkos.)

Fekete Vilmos, az Adria szállóban történt rablógyilkosság tettesét tegnap este 9 órakor helyezték előzetes letartóztatásba és a főkapitányság máoliki emeletén levő 10. számú cellába zárták el. Ez a cella az ugynevezett „polgári cella”, amelyben a jobb osztályhoz tartozó nagyobb büntetéseket szokták elzárni. Abban különbözik a többi cellától, hogy vaságy van benne, szalmaszékkel, párával, fehér ágyhuzattal. A szobában asztal és két szék áll. Mután Fekete Vilmos igen izgatottan viselkedett, Kórody M. Bála rendőrfogalmazó úgy intézkedett, hogy a rablógyilkost egy rendőr a cellában őrizze. A rendőr Fekete Vilmos ágya mellett foglalt helyet. A bűnös embernek megengedték, hogy a pénzén vacsorát hozathasson. Ő azóban nem élt ezzel az engedelemmel. Vacsora nélkül feküdt le, de az éjszakát nagyon nyugtalanul töltötte. Kéveset aludt, többször felriadt, néhányszor felült az ágyában és arcát kezébe rejtve üdögölt. Reggel már 6 órakor talpon volt és mosdóvizet kért. Megmosakodott s amikor megkérdezték, kíván-e reggelit, így válaszolt:

— Köszönöm, nem tudok enni.

(Rapporton.)

Délután 10 órakor rapportra vezették. Az a szokás a főkapitányságon, hogy az előző 24 órában letartóztatott rabok felett a büntető osztály helyettes vezetője, Tóth János rendőrkapitány a detektívek jelenlétében szemlét tart. A mai rapport iránt a detektívek és a rendőrszerviszek körében óriási érdeklődés mutatkozott és a rapport idején a cellák folyosóit több száz titkosren őr, fogalmazó és néhány újságíró foglalták el. Fekete Vilmost utoljára vezették a kapitány elé. Most látszott csak, hogy a tegnap róla leadott személyleírás épenséggel nem illik rá és ha ennek alapján kellett volna kinyomozni, sohasem került volna a rendőrség kezére. Fekete 175 centiméter magas, elegáns megjelenésű,

osinos férfi, széles erős vállal, dus, fölfelé fésült fekete hajjal és tömött, rövidre nyírott bajusz-szal. Rendkívül megtörtnek látszott, meghajlot-tan, meg-megropanó lépésekkel ment el az érdeklődők sorfala között. Arca végtelenül sápadt volt, az ajkai reszkettek, halántékán kidagadtak az erek, a kalapja kezében reszketett és ugylátszott, mintha minden pillanatban összeroskadni akarna. Azonban észrevehető volt, hogy fegyelmezi magát. Tóth János rendőrkapitány általános kérdéseket intézett hozzá. Megkérdezte mi a neve, mi a foglalkozása, hol született. Érdeklődött a családi körülményeiről, majd szokás szerint megkérdezte, miért van itt. Ezzel a kérdéssel a rapporton azért tesz fel a bűnösökhöz, hogy tanulmányozzák azt a lelki állapotot, amelyen az első kihallgatás és a rapport közötti időben átment. Fekete alig hallható, remegő hangon így válaszolt:

— Tegnap az Adriában megölttem egy nőt és kirabolám.

— Miért használta az Arvay nevet? kérdezte a kapitány. Talán máskor is használta ezt az álnevet, vagy van ilyen nevű ismerőse?

Fekete így válaszolt:

— Álnevet sohasem használtam. Ilyen nevű embert nem is ismerek. A szállodában nem akartam magamat megnevezni és ez a név jutott legelőbb eszembe.

— Tehát önnek már délután szándékában volt a bűntényt elkövetni?

Erre a kérdésre Fekete lehajtotta a fejét, révedező tekintettel maga elé nézett és hallgatott. A kapitány nem is feszítette a választ, hanem az írásai közül elővett egy zárt levelet, amelyet a detektívek tegnap Fekete Vilmos Bezerédj utca 6. számú lakásán találtak. A levél címzése a következő volt:

Tekintetes

Fekete Lajos gyógyszerész urnak,

Sátoraljai hely.

A hállapján tíz filléres bélyeg volt. A levelet Fekete Vilmos írta az öcsésének, de miután rendőr vizsgálóbírói határozat nélkül magánlevelet nem bonthat fel, átadta Fekete Vilmosnak szál, hogyha akarja bontsa fel és a tartalmát olvassa el hangosan. Fekete szó nélkül eleget tett a felszólításnak. Miközben a levélborítékot feltépte, megjegyezte:

— Nincs benne sem mi titkolni való.

A kapitány megkérdezte, hogy mikor írta a levelet.

— Tegnap délután.

— Tehát a bűntény elkövetése után?

— Igen.

Fekete ezalatt felbontotta a levelet, kivett belőle két darab zálogjegyet és átadta a rendőrkapitánynak. Két zálogjegy felőlőkről, egy télikabátból és három férfiruhából szólt. Az első zálogjegy dátuma augusztus 10., az utolsó szeptember 19. A levél tartalma szó szerint a következő:

Szeretett Lajos öcsém!

Nagyon köszönöm szíveskedésed, itt cserebe küldök neked is valamit. Mit? Látod! Légy szíves amint teheted, váltsd ki apránként. Én haza utazom, majd azután kapsz rólam értesítést. Szeretőd bátyád Vilmos.

(A mérgegyűjtő.)

Ezzel a rapport véget ért és Feketét a detektívek Krecsányi Kálmán rendőrtanácsos elé vezették. A tegnapi házkutatás során ugyanis Fekete Vilmos lakásán egy aszpirinos füveg-tubusban tíz tabletta ciankáliit találtak, egy gyógyszerész füvegben ciankálii oldatot, az utazókosárban egy nagy sötétkék füvegben jegesalakban nagymennyiségű ciankáliit találtak. Összesen

kétszázötven gram mérég volt Fekete birtokában. Ez akkora mennyiség, hogy ezzel egy vármegyét ki lehet irtani. A detektívönök azért kérték magához Feketét, hogy érdeklődjék, honnan szerezte be a mérget. Fekete így válaszolt:

— A mérég a múlt év augusztus óta volt nálam. Egy gyógyszerészsegéd barátom adta nekem jóhiszeműen, akinek azt mondtam, hogy egy ismerősömnek szükséges madarak kitömésénél.

(A gyáva fiú.)

Azután Krecsányi tanácsos a következő kérdéssel fordult hozzá:

— Mit csinált a gyilkosság után?

— Amikor elhagytam a szállodát, a Sipulcában fel és alá sétáltam egy ideig, azután haza mentem, de nem volt nyugtom. Pár perc múlva eltávoztam és a Hungária fürdőbe mentem. Onnan eltávozva, az ékszerakat elzalogosítottam, azután elmentem a József-téren levő Dankovszky féle illatszerekkereskedésbe, a hol a házigazdám, Rosenbaum Jakab, főkönyvelő. Azért kéréstem fel, hogy a tartozásomat, amely 105 koronát tesz ki, kifizessem. Innen hazafelé indultam. A József-köruton elzalogosítottam a leány gyűrűjét, azután hazamentem. Onhon ciankálii oldatot készítettem és az volt a szándékom, hogy öngyilkos leszek. Körülbél negyedóránig szorongattam kezemben a mérget, de nem volt bátorságom kiüríteni. Ekkor elhatároztam, hogy Tasnádra utazom, ahol rokonaim vannak és pár hét múlva felkeresem szüleimet Zilahon. Ekkor még volt 30 koronám. Csomagolni kezdtem, majd eszembe jutottak a zsebemben lévő bűnjeltek. Elmentem hazulról az Erzsébet-köruton lévő illemhelyre, ahol eltemtem a zálogcédulákat és a szálloda kulcsával együtt a félreest helyre dobtam. Majd visszamentem a lakásomba, ismét elővettem a ciankáliit, de most sem volt lelki erőm az öngyilkosságra. Egész nap nem ettem, folyton öngyilkossági gondolatokkal foglalkoztam s elhatároztam, hogy addig bujdosok, amíg nem érzem magam elég erősnek, hogy elpusztítsam magam. Levelet írtam azután az öcsémnek, majd utra készültem. Ekkor jöttek a detektívek.

Krecsányi rendőrtanácsostól a megtört bűnt a büntetői nyilvántartó hivatalba vezették, ahol daktiloszkopiai lenyomatot vettek ujjairól, majd felvezették a fényképészhez, ahol lefotografálták, azután két rendőr kíséretében Kórody M. Bála rendőrfogalmazóhoz vitték, aki újból kihallgatta.

A mikor kivezetik, visszafordul és azt mondja:

— Tessék intézkedni, hogy a lapok ne foglalkozzanak tulságosan a dologgal és a nevemet ne írják meg. Én már ugyanis halott ember vagyok, csak rokonaim és ismerősaimnek ártanak vele, azok pedig ártatlanok.

(Fekete Vilmos múltjából.)

Jómódu vidéki családból származik Fekete Vilmos. A nyolcadik gimnáziumot nem tudta elvégezni és gyógyszerész lett. A praktikus éveket a soproni Magyar Királyi gyógyszer-tárban töltötte el. Meglopta a gazdáját és már akkor börtönbe került volna, ha az apja ki nem fizeti a kárt.

Azán Budapestre került. Itt beiratkozott rendkívüli hallgatónak az egyetemre, de nem járt el az előadásokra, hanem éjszakai kávéházakban töltötte el életét. A nélkülözés azután rávitte, hogy ismét kondícióba lépjen. Ugyléden hét hónapig volt segéd, de mikor a budapesti lóverseny évad megkezdődött, elhagyta a ceglédi patikát, a hol nagyon szerették. A tu-fon elvesztette megtakarított pénzét és Zó-

lyomba utazott. Itt is csak rövid ideig segédkedett. Néhány száz koronával ismét a fővárosra jött. A míg a pénz tartott, a legkönnyelműbb életet folytatta. A turfon kívül volt egy másik szenvedélye is: a nők! Ismert gavalérja volt a Helvetia-kávéháznak, a hova, ha belépett, a lányok mosolyogva, hangosan köszöntették:

— Itt a Vili!

Gyógyszerészek mondják, hogy Fekete Vilmos szinte zseniális ember volt a maga szakmájában. Speciális tehetsége volt gyógytárak berendezéséhez. Többek között ő rendezte be a Gaál Endre Andrassy-uti patikáját, amely egyike a legmodernebbeknek.

A rendőrségen a gyilkos vallomásaiban többek közt azt is mondta, hogy a ciankálit, amelyjel áldozatát megmérgezte, Klein Árpádtól, a Károly-körtüli „Parisienne” drogéria tulajdonosától kapta. A droguista erre vonatkozólag ezt mondja:

— Lehetséges, hogy a ciankáli tőlem való, de határozottan állítom, hogy nem én adtam neki. Fekete Vilmos, ha pénzzavarban volt, többször kisegített a drogériámban. Ilyenkor, anélkül, hogy én láthattam volna, könnyen elvihetett a raktárból ciankálit.

Mint ma kiderült, a gyilkos azért akart Magyarországról megszökni, mert három éves katonának volt besorozva, miután nem volt okleveles gyógyszerész. Azért kellett neki pénz, hogy kiszökhesen Amerikába; ugyanis huszonöt éves már elmúlt, s a katonai szolgálatot tovább halasztani már nem lehetett. Feketének holnap átkísérik az ügyészséghez.

(Az áldozat és gyermeke.)

Harmincöt éves volt Fekete Vilmos áldozata. Fiatalon vesztette el ártatlanságát és a szerelem lett a kenyérkeresete. Tizenkét évvel ezelőtt kötött barátságot R. Tibor tanárral, akitől gyermeke született. A törvénytelen eseményt Klein Katalinnak anyakönyvezték el. Az anyja folytatta leha életét, volt barátja egyszerre három is, szonkivül futó ismeretségeket sűrűn kötött és a gyermekét kiadta revelésbe.

Klein Róza változatos, nyugtalan életében új korszak kezdődött ez év május elsején. A tanár hatszáz korona végkielégítést adott neki, ezenkívül is volt ezer korona megtakarított pénze, a mit ől szép butorokat vásárolt és lakást rendezett be a Hársfa utca 10c. számú házban. Ez volt első és utolsó lakása. Addig hol albérletben lakott, hol szállodában hált. A lakás két szoba és konyha volt. A szobákat kiadta albérletbe. Legutóbb Markovszky Jozefin és Draskovits Mariika nevű rendőri felügyelet alatt álló nők laktak benne. Klein Róza, a gyermeke és Bagotai Ilona nevű cselédje pedig a konyhában aludtak. A kis Katica boldog volt, hogy anyjával élhetett.

Klein Rózának az utóbbi időben ismét volt egy barátja, a ki szerényen támogatta. Azonkívül lakást és kosztot adott lányoknak, így éldegélt. Nagyon rendez, szolid nő volt.

— Uram, — mondotta a házmester — olyan szemérmes volt ez az öreg, viharvert nő, mint egy fiatal lány. A legcsekélyebb kétértelműségre elpirult.

A véres tragédiának legszánalmasabb áldozata a tiz éves Klein Katica. Mielőtt anyjához költözött, három helyen is nevelték. Volt a nagynénjénél: Schmiedl Lipótnénál, Landesmann Lipótnénál, de legjobban vonzódt a Grosz Mór Hársfa-utca 40. szám alatt lakó családjához. Most az elemi iskola IV. osztályába jár.

Az anyja tudva'evőleg a vasárnapról hétfőre virradó éjszakán nem volt otthon. A gyer-

mek nyugta'an volt és nem tudott elaludni, mert megszokta, hogy édesanyjával fekszenek le. Mert Klein Róza az utóbbi időben nem járt el soha éjszaka.

— Tegnap reggel iskolába mentem, a honnan egy óraker jöttünk ki — mondta sirva a kis leány. — A leányok elcsábítottak. Azt mondták, menjünk ki a ligetbe és én kimentem a ligetbe. A ringispilnél játszottunk. Ott aztán megverték engem és otthagytak a liget végén. Délután négy óraor jöttem haza. A „Jozefin néni” mondta meg, hogy a mama meghalt. Mi lesz velem? Én már okos vagyok, tudom, hogy nincsen most senkim. A Schmiedl nénihez nem akarok menni, mert ő folyton ver, legjobban szeretnék a Groszékánál lakni, mert azok kedves népek, szeretnek engem, a tramát is szerették, a Schmiedlné sohase szerette, nem is beszélt vele az utcán... Jaj Istenem, nincsen mamám...

A házmesternét, Pósy Károlynét annyira meghatotta a kislány siránkozása, hogy kijelentette, magánál tartja, ad neki kosztot, kvártélyt, amíg nem goncoskodnak, amint ő mondta, a szegény páriáról.

Alig fejezte be Katalin szomorú elbeszélését, Schmiedlné lépett be a házmesterékhez. A gyerek annyira megijedt, hogy magabótkivelve jajgatni kezdett és a házmesterré nyakába ugrott.

— Tetszik látni nagysága, hogy fél ez a gyerek magától, — mondotta a derék házmesterné.

— Hát pedig én sohase bántottam, csak szigorú voltam hozzá. Az ilyen gyerekekkel szigorúan kell bánni. Be fogom adni a lelenc-házba. Elég baj nekem, hogy ilyen testvérem volt.

— Nem volt az olyan rossz, mint a hogy hinni tetszik.

— Én mégse álltam szóba vele az utcán, mert szégyeltem magam.

IRODALOM ES MŰVÉSZET

A színház műsora:

Szerda: Bilincsek, dráma. Bemutató előadás A) bérlet.
Csütörtök: Bilincsek, dráma. B) bérlet.
Péntek: Cornevillei harangok, eperejt. C) bérlet.
Szombat: Drétostót, operett. A) bérlet.

* Bilincsek. Holnap lesz az első bérletes előadás s ezzel megkezdődik a tulajdonképeni téli szezon. A bérletközönség mindjárt premiért kap. Holnap ugyanis a Bilincsek című nagyhatású drámát mutatja be a színház. Ez a dráma Magyarországon legelőször a kolozsvári Nemzeti Színházban került színpadra s olyan sikert aratott, hogy az aradi Nemzeti Színház igazgatósága is megszerezte az előadás jogát és ezzel kezdi meg a tulajdonképeni szezonot. A színházat nagy ambícióval készült a premiérre s több mint bizonyos, hogy ez a hatalmas dráma itt is sikert fog aratni. A főszereplők a következők: K. Kápolnay Juliska, H. Pappné, F. Illuszsné, Várnay, Kesztler, Polgár, Dáni és Ladiszlav.

* Ujdonság. A színház legközelebbi ujdonsága V. d. Ernő nagysikerű 4 felvonásos vígjátéka, a Rozmarin néni lesz.

* Alkalmi képvásár Aradon. Weisz Leó műkereskedő üzletének félelmei helyiségeben ma érdekes alkalmi képvásár nyílt meg. A meztelenítés díjtalan. Nyitva reggel 8 órától este 8 óráig.

* Az Uránia új műsora a közönség nagy tetszésével találkozott a keddi bemutató előadásán. Minden egyes mozgófénykép külön szenzáció számba megy és a közönség alig tud betelni a különböző külső látványokkal. A német hadiflotta bemutatása magában véve esemény. A hatalmas Dreadnoughtok, a monstruozis páncélosok, a fűrgő torpedók lebifin-

cselő látványt nyújtanak. A tengeri szörnyeken uralkodó élet a maga elevenségével szintén növeli a hatást és a tengeren lefolytatott gyakorlat minden nézőt elragadtatásra bír. Az új műsor újabb sikere az Urániának, mely minden egyes műsorával növeli népszerűségét. 241

Felbérlett kolera-szimuláns.

— Riadalom a kávéházban. —

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, szeptember 27

Ma délután négy óra tájban pánik volt egy látogatott, budai kávéházban. Az uzsonnázó vendégek, nők és férfiak vegyest, rémült sikoltással menekültek az utcára, az amerikai forgóajtó körül valóságos életveszedelmes tolongás támadt, kávészervizek, poharak, csészék ijesztő csörömpöléssel gurultak a földre. Ezt a nagy rémületet és felfordulást az okozta, hogy a kávéház közepén, az egyik asztal mellett, hirtelen rosszul lett egy ember. Lezuhant a székeről s tenyerével befogta a száját, borzalmas vonaglással és öklendezéssel a kolera legakutabb szimptomáit produkálta a kávézó közönség előtt.

Könnyű elképzelni, miocda halálos rémülettel menekült mindenki a veszedelmes környezetből. A kávéház azonban nem vesztette el lélekjelenlétét. Odarohant az ajtóhoz és harsány hangon elkialtotta magát:

— Senkise távozzék! Nincs veszedelem! Meg kell várni, amíg mindenkit fertőtlenítenek.

Valaki rögtön a telefonhoz ment és bejelentette az esetet a rendőrségnek, aztán a tisztifőorvosi hivatalnak. Nemsokára rendőrök érkeztek a kávéház elé, akik karhatalommal utját állták a menekülőeknek és ezzel a veszedelem széthurcolásának. Néhány perc múlva ott volt a tisztifőorvosi hivatali automobilja s a járványkórház kocsija is.

A beteg ezalatt a kávéház parkettjén feküdt. Faldokolt és olykor meg-megrándult a válla, de a kolera egyéb, kellemetlen tünetei egyelőre még nem mutatkoztak rajta.

Az orvosok több vizsgálat alá vették a beteget, aki ekkorra már szemmel láthatóan jobban lett. Főltűt és nagy lelki nyugalommal válaszolt az orvosok kérdéseire.

— Mikor lett rosszul? Mit érzett? Nem volt még diarrhoeja?

A kolerabeteg minden kérdésre válaszolt, de feleletei igen gyanusoknak tűntek fel az orvosok előtt. Fejcsóválva nézték a fetrengő embert, akin sehogysem ismerték föl a kolera közönséges előtűneteit sem. Végre is elhatározták, hogy beviszik a járványkórházba.

Mikor a páciens ezt meghallotta, élénken tiltakozni kezdett:

— Bocsánatot kérek, én nem megyek abba a kórházba! Hogy is ne! Igazi kolerabetegek közé. Hatha nem is kolera a bajom? ... Egyáltalán nekem nincsen is semmi bajom. Talán muló rosszul lettem! ... Én szívbarjos ember vagyok ...

A orvosok erre mégjobban szemügyre vették a beteget s most már megütődve konstataáltak, hogy egy szikrányi koleras tünet se látszik rajta. Valaki azt vélte, hogy alkalmasint ilyen módon akart a fizetés elől megszökni a kávéházból. A megjelent rendőr, aki eddig óvatosan a háttérbe húzódt, most bátorságra kapva, nyakoncsipte a beteget s bár még mindig óvatosan, előállította a II. kerületi kapitányságra. Ott aztán a fogalmazó előtt bevallotta, hogy nem volt semmi baja. Ő csak szimulálta a kolera, hogy egy kis müzavart csináljon.

— Aztán mit akart maga azzal a müzavarral? — förmedt rá a fogalmazó. — Hogy vállalkozhatott ilyen lelkiismeretlen játéokra?

— Kérem, mondta a delikvens, én nem va-

gyok bűnös. Engem fölbéreltek, hogy kolerát jászam a kávéházban. G. L. ur bizott meg, akinek étellenben szintén kávéháza van. Száz koronát ígért, ha sikerül a hecc s a vendégeket elriasztom a kellemetlen konkurrenctól.

A rendőrség úgy a kolerás beteg, mint G. L. kávé ellen, hatóság félrevezetése címén, megindította az eljárást.

Pusztit a kolera.

— Ujabb halálozások. —

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 27.

A könnyelműség, felületesség és tudatlanság egyre nagyobb mértékben segíti elő a kolera terjedését. Ma már Bácsbodrog-, Torontál- és Komárommegye több községéből érkeztek halálozásokról és megbetegedésekről szóló jelentések. Mohácson mind nagyobb lesz a veszedelem, úgy hogy már a bírósági tárgyalásokat is beszüntették és a kormány miniszteri biztost nevezett ki Mohács területére.

A pusztító járvány terjedéséről ezek a táviratok szólnak:

Hivatalos jelentés.

Budapest. A belügyminiszterhez érkezett jelentések szerint a bakterológiai vizsgálat alapján a következő esetekben állapította meg az ázsiai kolerát: Diamant Adolf Nagymaros (Hontmegye), Nagy Imre Doboza (Pozsonymegye), Vuok József Crepalya (Torontálmegye), Rádeventi Szavéta Crepalya, Zsorzs Antal, Hook Károlyné, Hook Ferenc Apatin.

A fővárosban.

Budapest. Ma reggel a következő tartalmú plakátok jelentek meg a házak falain:

Mint hogy az országban előfordult kolera megbetegedéseket tekintve közzékvő az a gyanu, hogy a jelenleg fellépett kolerát a Duna terjeszti, vagy hozzájárul közvetít, figyelmeztetem a székesfőváros lakosságát, hogy a Duna vize ivásra, mosásra, főzésre, avagy fürdőre való használatra veszélyes. Ennek folytán a dunavíz által okozható fertőzés elkerüléséért és ez alapon a kolera terjedésének megakadályozása érdekében, a m. kir. belügyminiszter ur 1910. szeptember 28-án kelt 13592—VII a. sz. körrendelete alapján a székesfőváros lakosságát a dunavíz használatától, ha kell, karhatalommal is eltiltom. Ugyancsak a fertőzés megakadályozása végett figyelmeztetem a főváros lakosságát azon törvényes kötelezettségére, hogy minden gyanus megbetegedést a kerületi előljáráson azonnal bejelenteni tartozik, mert ezen kötelezettségének elmulasztása esetén a mulasztó ellen az 1876. XIV. t. c. rendelkezései értelmében a legszigorubb megtorló intézkedések fognak folyamaiba tétetni. Rózsavölgyi Gyula s. k. hely. polgármester.

A vidék vészedeleme.

Mohács. A belügyminiszter Hajós Béla dr. közegészségügyi főfelügyelő, a ki a kolera ügyében már napok óta Mohácson időzik kiküldetésben, Mohácsra vonatkozólag miniszteri biztosi hatáskörrel ruházta fel.

A belügyminiszteriumhoz érkezett jelentés szerint a járványkórház átalakítására Mohácsra küldött barakkokat már felállították és a budapesti fertőtlenítő intézet két alkalmazottja még odajelen dolgozik a fertőtlenítésre alkalmazott többi kézegek képzésével és a kór-

ház berendezésével. Bukovszky igazgató maga, aki odavitte őket, már visszatért Budapestre.

Ujabb áldozatok: két halott, tíz megbetegedett. Halottak: Horvát Ferenc 2 éves, Vidonya Lukácsné 37 éves napszámcsaszony. Betegek: Bruszt Györgyné 75 éves munkásné, Horvát Gyula járásbírói hivatalnok, Horvát József 6 éves fiu, azonkívül még heten, a kiket most vizsgálják meg.

Kolozsvár. Az este a szamosmenti munkásnegyedben heves rosszullét fogta el Dózsa István rapszámost. Török Béla városi orvos koleragyanusnak találta, beszállította a járványkórházba.

Brád. Nagy ijedsémet okozott tegnap egy huynadkristyóri napszámosnak, Márk Jánosnak gyanus körülmények között bekövetkezett hirtelen halála. Természetesen kolerára gondolt mindenki. A brádi főszolgabíró két orvos kíséretében azonnal kiutazott a helyszínre, a hülét felboncolták s kiderült, hogy szó sincs koleráról, a napszámost szívzseléhdűs ölte meg.

Debrecen. A hajdubadházi vasuti állomás főnöksége értesítette Kovács Gyula alispánt, hogy Demján Mihály, aki a Miskolc felől jövő személyvonaton utazott, gyanus tünetek között megbetegedett s a vonatot Nyiregyháza felé tartóztatták. Demjánt beszállították a kórházba, a vele egy kocsiiban utazókat fertőtlenítették.

Mohács. Az igazságügyminiszter rendeleteire a mohácsi járásbírósnál az összes tárgyalásokat bizonytalan időre elnapolták. Az ügymenet teljesen szünetel.

Herczegfalva. Tegnap több koleragyanus megbetegedés történt. A megyei főorvos és az egészségügyi felügyelő kiszálltak és bejárják a községet. Kőszegi Pál, aki Nagyperkátón fog-napelőtti megbetegedett, ma meghalt.

Dunaszekeső. Egy két éves fiu tegnap koleragyanusan megbetegedett s ma meghalt. A vármegyéből és több helyről megbetegedéseket jelentenek. Így Nagykolédról is egy oigánytáborból.

Paks. A szombaton koleragyanus tünetek között meghalt Dani Józsefné leánya, Riszter Mihályné 38 éves asszony, aki anyját ápolta és 5 napi megfigyelés alatt állott, ma koleragyanus tünetek között megbetegedett. Állapota nagyon súlyos. A városban nagy megdöbbenést kelt, hogy Mohácsról 280 zsák liszt érkezett Pakara s a kerekedők ezt árusítják.

Mohács. Ma estig hivatalos jelentés szerint öt újabb megbetegedés és három haláleset történt. Eddig összesen 55 megbetegedés fordult elő, 30 halálos kimenetelű volt, 23 ápolás alatt van, 2 felgyógyult.

Gombos. Vársay Károly, a gombosi gőzkomp fűtője ma kolerában megbetegedett. Apatinban esendőrség és polgárőrség cirkál az utcán, amely megvizsgálja az egyes lakásokat.

Pozsony. A tegnap délelben Szempcen meghalt Bódis Mihályt ma délután 5 órakor temették. A vizsgálat megállapította a kolerát. Az ápolókat és az elhunyt szüleit 5 napi megfigyelés alá helyezték.

Komárom. Mohácsról több tutajos érkezett ma ide. Az itteni hatóság a mohácsi hatóság táviratát későn kapta meg, a tutajosok bementek a városba s ott megszálltak. A szállásokat a hatóság bezáratta, a tutajosokat és a háznépét, összesen 34 egyént dezinficiáltak és 5 napi megfigyelés alá helyezték. Mindannyiukat a város éllelmezi.

Kemáram. A Nagy Ferenc-féle vendéglőben három bosnyák kísérelve ma koleragyanus tünetek között megbetegedett. A járványkórházba szállították őket. A vendéglőt bezárták,

az összes berendezést elégették. A Dunát Komáromnál két század katonaság őrszi.

Nagybecskerek. A kolera fészékének Torontálmegyében ma Crepaját lehet tekinteni. Itt pusztit legjobban a járvány, amelyről hivatalosan is megállapították már, hogy ázsiai kolera. A legutóbb meghalt Radovancsev Zsiva nevű 70 éves crepajai lakosról a bakterológiai vizsgálat ugyanis konstatálta, hogy ázsiai kolerában halt meg. Az ő megbetegedését és halálát csakhamar követte több megbetegedés és pedig megbetegedett Mik Jefia 53 éves jubász, Radovancsev Gyóka 47 éves ember és ennek leánya, Radovancsev Szavéta, azonkívül egy Vászity Szavéta nevű 60 éves asszony meghalt. Ezeknél már ma is megállapítható az ázsiai kolera s így Crepajára nézve a legteljesebb szigorúságu óvintézkedések tétettek. Ma reggel Horolichról is érkezett egy jelentés, hogy Mihalic Pál nevű öregember ott gyanus körülmények között meghalt, de csakhamar kiderült, hogy Mihalic halálát nem kolera okozta. Tekintettel a koleravezedelemre, Torontálmegye alispánjának rendelkezéseire, Torontálmegye és Crepaján az összes iskolákat és óvodákat a további intézkedésig bezárták.

Szabadka. Apatinban Lorch Nándor 75 éves halász, aki a baranyamegyei Frigyes főhercegi uradalomról favágásból szombat este tért haza, vasárnap koleragyanus tünetek között megbetegedett és estére meghalt. Ma reggelre Lorch harmincöt éves Antal nevű fia és ugyanazon háznál tartózkodó Hack György nevű két éves fiu betegedtek meg gyanus tünetek között és a délután folyamán mindkettő meghalt. A Lorchék házával szomszédos házában egy 40 éves asszony betegedett meg kolerában és ez a halállal vívdik. Apatinban Cserrák Jánosé még e hó 21-én betegedett meg koleragyanus tünetek között, azonban családja a bajt eltitkolta. Cserrák Jánosné ma meghalt. A Cserráké betegágyánál jártak közül ayolan ugyan csak megbetegedtek.

A külföldön.

Rómából jelentik: Tegnap este 32 új megbetegedés és 24 haláleset történt.

Szentspétervárról jelentik: Eddig összesen 191076 koleras megbetegedés történt s ezek közül 88213 végződött halállal.

Ez egy új dolog!

— Mit határoztak a szőlősgazdák? —

(Az a bizonyos két ur a kávéházban.)

Az egyik ur: No ez igazán nagyszerű! Olvasta?

A másik ur (felriad): Mit? Ezt a rablógyilkosságot?

Az egyik ur: Dehogy. Ki beszél itt rablógyilkosságról?

A másik ur: Ja vagy úgy. A pápa levelét gondolja?

Az egyik ur: Istennyilát. Tőlem a pápa írhat amit akar. A borászati kongresszusról beszél. Tudja-e mit határoztak vasárnap a homoki borászok? Valami nagyszerű, felséges!

A másik ur: Miről van szó? Hát mi az a felséges dolog?

Az egyik ur: Elsőrangú, Grün ur. Mondhatom elsőrangú. Ebben a országban, amikor a szegény embert csak nyuzzák, nyuzzák, amikor ráházik mindenki és az ág is huzza, amikor a drága pénzéért meghamisítják a tejet, a vaját, a húst, a kávé, a teát, a pikoló kapucinert, a paprikát és az igazságot, akkor ez a határozat igazán jóleső, megnyugtató és bepillantást enged egy szebb jövőbe.

A másik ur: Kevdek kíváncsi lenni. Hát mit határoztak a borosgazdák?

Az egyik ur: Határozottan felemelő érzés fogja el az embert, mikor ezt a határozatot elvassa. Hiába, hiába, csak nem fajult el az ősi magyar virtus és nem szül gyáva nyulat Nubia párdnoci! Mondtam én ezt magának mindig, Grün ur.

A másik ur: Mindjárt kiugrok a bőrdomból, ha nem beszél. Maga egy utálatos ember. Hát miről van szó?

Az egyik ur: No jó, hát megmondom. De le a kalappal uraim! A homoki szállógazdák vasárnap hosszú és izgalmas vita után egyelőre beláthatatlan fontosságú határozatot hoztak. Megállapították, hogy szállóból is lehet bort csinálni!

Óra.

Apüspök politikai boszuja

— A munkapárt tanácskozása. —

(Fővárosi tudósítók telefonjelentése.)

Budapest, szeptember 27.

Ma este az országos nemzeti munkapártban rendkívül sokan jelentek meg. A miniszterek közül ott voltak: Khuen-Héderváry gróf, Lukács László, Székely Ferenc, Hazay Samu. Mielőtt Khuen gróf miniszter társával visszavonult volna tanácskozásra, hosszasan tárgyalt Tisza István gróffal.

A párt tagjai a legnagyobb fölháborodással tárgyalták Párvy Sándor szepesi püspök eljárását. Párvy ugyanis hallatlan módon áll boszut azokon a lelkészekén, a kik a választások alatt a munkapárti jelölteket támogatták.

Richter János és Rudnay Alajos plébánosokat tudvalevőleg munkapárti programmal választották meg és a parlamentben lelkes működést fejtenek ki a párt s az eszme érdekében.

Párvy Sándor püspök, aki eddig a függetlenségi párthoz tartozott, föl szólította őket, hogy mondjanak le a képviselőségről, vagy lelkészi állásukról, mert a két hivatást nem tartja összeférhetőnek.

A püspököt a politikai elvakultság még ezen is tulragadta.

Balga Árpád esperesplébánost megfosztotta az esperességtől, mert Richter Jánosra szavazott.

A munkapártban ama nézetüknek adtak kifejezést, hogy ezt megtorlatlanul hagyni nem szabad. Többen azonnal Khuen grófhhoz siettek, hogy véleményét kikérjék ebben a skandalózus ügyben. A miniszterelnök kijelentette, hogy Zichy János gróf kultuszminiszter útján informáltatja magát Párvy ügyeiről.

(A Ház legközelebbi ülése.)

Budapestről jelentik: A képviselőház legközelebbi ülése október 3-án lesz. Az ülésen felolvassák a delegációk összehívására vonatkozó királyi kéziratot. Ez a kézirat csütörtökön jelenik meg a hivatalos lapban.

(Interpelláció a termésbecslések miatt.)

Gaszkörökben és gabonakereskedéssel foglalkozók részéről általános a panasz azért, mert a földmivélségi miniszterium termésbecslései a valóságnál jóval nagyobb eredményekkel kezegették az érdekelteket, ugyanarra, hogy a nagy drágaság egyik okát a rossz termésbecslésben keresik. Ivánka Imre Kosuth-párti képviselő ezért a mai ülésen interpellációt jegyzett be a földmivélségi miniszterhez, akitől azt akarja megtudni, hogy miért voltak a termésbecslések megbízhatatlanok és hiányosak.

Meghalt a levegő hőse.

— Chavez kiszenvedett. —

Távíratí tudósítás.

Arad, szeptember 27.

Ejjele egy óraker kapjuk bécsi tudósítónktól azt a megdöbbentő értesítést, hogy Chavez, a legvakmerőbb aviatikus, a 2010 méter magas Simplon-hegy átrepülője a domodosolai kórházban meghalt. Az egész művelt világ feszült érdeklődéssel figyelte napokon át ennek a fiatal amerikai hajósnak sorsát.

Néhány nappal ezelőtt szinte örömjongva ujságolták azt a hírt, hogy akadt egy ember, aki merészelt istent kísérteni, megpróbálta ami lehetetlennek látszott. Egy törékeny Bleriot-géppel szembeszállott az Alpesek örök hóborított feje fölött dühöngő hóviharral, a tomboló szélvészszel és zivatarral, ahol egy fél óra alatt tette meg azt az utat, melynek végcéljában hír, dicsőség, gazdagság és — halhatatlanság várározott reája. A Bleriot gép kormányát tartó biztos keze eltévedte útja elől az emberfeletti természeti erőket is és Chavez tizek ujjongása közepette Domodosolnál megkezdte a sikló leereszkedést. — A levegő rettenetesen hőse már csak közel husz méternyire volt a földtől. Az elképzelhetetlen diadalalmortól ittas tömeg a karjait nyújtotta feléje, hogy a levegőben felfogja az aviatikák ezt a szívet lelkét büszkeséggel elöltő pionirját, mikor a bolondos gép a kultörténet legszebb pillanatában herregva kattogva felmondotta a szolgálatot és levetette a parancsolóját, a levegő hatalmas urát. Chavez az egész világ mérhetetlen fájdalomra súlyos lábtörést szenvedett. Vele együtt szenvedett minden ember, aki érteni tudja, mit jelentett Chavez repülése. A havas zivatarok között megtett utért százezer frankot kapott; ennyit tüztek ki ugyanis a Simplon átrepülésére. Ezt a pénzt azonban már nem élvezhette, mert ma délután örökre lezártak az ég magasságait kereső szemei.

A halál körülményeiről ezt jelenti egy domodosolai távirat:

Ma délután Chavez két testvére ideérkezett, mert az aviatika hősnének állapota szinte óráról órára rosszabodott. Mindenki tudta, hogy a katasztrófa nemsokára bekövetkezik, ezért kérérték a kórházba Chavez két testvérét.

Délután 8 óraker beállott az agonia. Chavez a szenvedésektől föl-fölordított. Amikor érezte, hogy ereje elhagyja, folyton ezt ismételte:

— Nem, nem akarok még meghalni.

Az orvosok injekciókat adtak neki, azonban ez már mit se használt. Nagy óraker megfűgegedtek szemei és Chavez kiszenvedett. A szobában lévők, az orvosok is hangosan fölzokogtak, amikor a bátor ember szíve utolsó dobant. Megállapították, hogy Chavez szív-szélhűdés következtében halt meg. Miután a halotti ruhát ráadták, arccal az Alpesek felé fordították.

A szomorúan végződött bámulatos levegőbeli utról, Chavez utjáról az Alpok jeges és kietlen csúcsa fölött, Barzini Luigi, a világhírű olasz riporter, ezt a tudósítást közli a Corrie dela Sarában:

A esoda valóra vált: a tegnapi álom ma valóság. Az ember átrepült az Alpokon. Chavez vakmerősége előtt lehullottak az utolsó akadályok is. Azt hisszük, a Simplonon való átkelés a levegőben, történelmi esemény.

Chavez, mint egy mitológiai istenség esett a felhők fölől olasz földre és tán az utolsó pillanat szerencsétlenségét a sors azért intézte, hogy figyelmeztesse embervoltára, hogy gyenge ember ő mégis, törékeny és fájdalomra született.

„Indulok!” Raggel tíz óraker olasz részen az idő gyönyörű volt. De a tuloldalon, Svájc felé a viszonyok nem voltak kedvezőek. Chavez barátja, Christiaens Kulmban figyelte az időt és a szelet és időnkint telefonált.

— Magamnak kell utánanéznem! — mondotta Chavez és automobilra ültünk. Az ülésbe kapaszkodva, hogy a nagy sebesség és a rázkódtatások ki ne vessenek, indultunk utnak.

Nagy szél fujt keletről. Ezernégyszáz méter magasban minden fehér volt a hótól, amely az éjjel esett. Chavez elgondolkozva, aggódva nézett körül. Fiatal arcán szőke szakállá ütközött, mert elfelejtkezett megborotvátkozni. Vas tagon vattázott ruhája van rajta: olyan, mint egy sarkutató. Alig beszélt.

Utközben Pauhan automobiljával találkozunk. A francia aviatikus nagyon rossznak találja az időt és lebeszéli Chavezt. Ez azonban felkiált:

— Indulok!

Majd a soffórhöz fordul:

— Gyorsan Brigába!...

A Simplon-Kulm vendéglőjében vagyunk ebédén. Chavez kijelentette, hogyha látja, hogy tovább nem bírja az utat, itt leszáll. Ez az utolsó pont, ahol a leszállásra területet talál.

Izgatottan várjuk a telefon szavát... Christiaens tartja a kagylót és közli velünk:

— Chavez megérkezett Brigába... Rögön fal akar szállni.

Hosszu szünet. Majd:

— Chavez felezált... 1 óra 29 perker... A Ried-alp fölé emelkedik... Még magasabba száll. A Simplon felé veszi az irányt... Eltűnt!

A fájdalmas, izgatott várakozás hosszú percek következtek most. Egyszerre Christiaens szakított meg a csendet:

— Itt van! Hallom a motort!

De nem látunk semmit. És most egyik soffór felkiált:

— Egy automobil!

Csakugyan az uton messzi valami alakatlan fölt közeledik. Gépkecsi, annak a zaját hallottuk. Kétségbeesés fog el mindnyájunkat. Azt hisszük, Chavez már elveszett. Egyszerre azonban Christiaens, aki messzelátóját a Geishornra szögezte, észreveszi a repülőgépet.

Az elragadtatás ordítása szakad ki mindenki torkából. A repülőgép gyorsan közeledik, mintha a sziklák falát surelná. Alatta ezer méteres szakadék. Uszik a fényben. Megkerüli a Steidhornt, majd a Schienhornt. Az óriási pilónokon túl van már... Nagyszerű látvány: ezer éves élet sem feledtetni el ezt a pillanatot.

Néhány perc mulik így el, aztán automobilra kapunk. A mint egymásra nézünk, észre vesszük, hogy csaknem valamennyien könnyezünk. Két svájci határosandór is ül a gépünkön: mind a kettő sir és rossz franciaságukkal folyton dadogják:

— Mon Dieu, mon Dieu!

Chavez a Kulm menház rétei fölé érve, leereszkedik.

— Leszáll! — kiabáljuk.

De ismét a magasba szökik és nyilegyenesen folytatja az útját. Egy pillanattal habozott, hogy le-szálljon-e. Most már nem végződhet másként az útja, mint diadallal, vagy katasztrófával.

Most a Fletchhorn hőmezőin rajzolódik le a gép. A napfény valahogy megvillant a motoron, mert egy pillanatra úgy láttuk, mintha láng osa. ott volna ki belőle. De nem történt semmi. A repülő repül tovább.

Most egy szélrohama támadja meg a jobb szárnyat. A gép félrebillen, ingadozik, majd újra egyensúlyra kap. Egy pillanatnyi élet-halálküzdélem volt odafenn.

Aztán nem látjuk többé.

Az automobilunk egy pásztorral találkozik, aki nyáját odabagyva, égnek emelt kezekkel, kiabálva fut. Nem tudott semmit róla, mi készül a Simplon fölött és esodát látott. Eliesik, feltápászkodik és tovább fut.

A „Patrie” tudósítója, aki a gépünkön ül, szakadatlanul zokog . . .

...Most beérünk a Gondo szakadékaiba. Örökös árnyék borul erre a vidékre, növényzet nincs, az égből csak itt-ott látni egy szallagot. E fölött a pokol völgye fölött kellett átrepülnie Chaveznek.

Az emberek, a kikkel találkozunk, mind izgatottan futnak és integetnek nekünk. Látták a repülőgépet. Ha ily sebességgel teszi meg végig az utját Chavez, két óra alatt ér el Milanóba, teszi meg azt az utat, a mihez a leggyorsabb vasutnak is négy óra kell.

A mikor azonban Domodosolába érünk, már künn az uton ránk kiabálnak:

— A kórházba!

De csakugyan ott találjuk az operálóteremben Chavezt, a mint az orvosok metelik törött tagjairól a ruhát:

— Lassan! — ruttogja a sebesült. — Vigyázzanak!

Duray aviatikus így mondja el a szerencsétlenséget:

— A szárnyak husz méter magasságban felmondták a szolgálatot. A nagy uttól különben is megviselt drókok a siklórepülés zuhanását nem bírták ki és a szárnyak, mint egy lepke szárnyai, egyszerre fölemelkedtek és összeeszkedtek.

A gép ezer darabra tört. A barométer sértetlenül maradt a romok közt, mikor azonban megkérték nézni rajta, milyen magasságot ért el Chavez, kiderült, hogy elromlott. Ezer méternél nagyobb magasságot nem mutatott. Chaveznek találmára, szemmértékre kellett magasságait venni veszedelmes, vakmerő útján.

Hétköznapi rimek.

Abszurdum volt, mit ki se látott
A gombhoz varrni egy kabátot;
A budapesti detektívek
Ennél is furcsábbat akartak:
S egy nadrággombhoz
Egy rablógyilkost varrtak.

A jövő hóba
A két hidon lesz teherpróba;
Hogy az erősségét elhiggyék,
Rátesszik Arad deficitjét
S ha ettől nem omlik halomra —
Hát nincs ok az aggodalomra.

MULATSÁGOK.

(=) Regruta bál. Az 1910. évben besorozott utoncok október hó 1-én este 9 órakor az ipartestület nagytermében tartják fényesen igékező regruta-bálijukat. A rendezőség gondolkodott arról, hogy meghívók csakis illetékes egyéneknek küldessenek, ami által a mulatság szigorúan zártkörű lesz.

HIREK.

Kiket szabad elfemetni.

— A pápa új rendelete. —

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 27.

Egyre-másra jelennek meg a római Kuria nagy horderejű szabályrendeletei. Csak nemrégiben lepték meg a világot az első konfirmációra bocsátandó gyermekek koráról és a lelkeszek elmozdíthatóságáról szóló rendeletek és most arról ad hirt egy római távirat, hogy a pápai udvar még ezeknél is fontosabb kiszámíthatatlan következményekkel járó fegyelmi rendeletet készül nyilvánosságra hozni.

Ez az új szabályzat utasítja a pápát, hogy tagadják meg az egyházi temetést mindazoknak, akik a husvéti gyónás és áldozás kettős kötelezettségének eleget nem tettek, vagy legalább halálos ágyukon vétkes mulasztásokat meg nem bánták és ezt határozottan kifejezésre nem juttatták. Ez utóbbi esetben határozott tanuságot kell tenni egy papnak a haldokló javulásáról és bünbánatáról.

A rendelet a római hiradás szerint már a közel jövőben megjelenik, hacsak a püspököknek nem sikerül a római Kuria szándékától eltéríteni.

A hír nyomában felhangzó tiltakozásokra és intelmekre a pápai udvar azzal indokolja elhatározását, hogy a szóban forgó rendelet tulajdonképpen csak a tridenti zsinat egy már feledésbe merült rendelkezésének felújítása. Ez azonban előreláthatólag nem fogja elhallgattatni azt az élénk rezenczust, amelyet a szenzációs rendelet megjelenése esetén az egész világ katolicizmusában kelteni fog.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 28-án az időjárás: száraz, hűvös.

— A kultuszminiszter gyászja. Pécsről jelentik: Az elhunyt idősebb Zichy Jánosné holttestét szerdán délután két órakor szentelik be. A szertartás után Nagy-Lángra viszik a holttestet. A kultuszminiszteriumot Náray-Szabó Sándor államtitkár fogja képviselni. Zichy János gróf kultuszminiszter ma ismét Pécsre érkezett. Zichy János gróf és Zichy Gyula püspök százával kapják a részvételtáviratokat. A király a következő sürgönyt küldte a kultuszminiszternek: „Mély sajnálattal értesülvén édesanyja elhunytáról, Önnek és a gyászoló család többi tagjainak őszinte részvételmet fejezem ki. Ferenc József.”

— József főherceg erdélyi vadászterülete. A gróf Csáky és Meisels féle betéti társaság tulajdonában levő nagyhalmági birtokot legutóbb egy konzorcium vásárolta meg egymillió nyolcszáz ezer koronáért. E konzorcium, amely a „Nagyhalmági értékesítő részvénytársaság” címen jegyeztette be magát, a birtokból hater ezer holdnyi területet eladott József főhercegnek, aki e birtokot tisztán vadászterületül vásárolta meg. József főherceg a múlt héten már lent is járt az új birtokán és a hunyadmegyei Csungány községben vadászott. A birtokhoz tartozott Alvácsfürdő is, amelyet Berkovits Izidor ottani lakos vásárolt meg 95 ezer koronáért. Az új birtokos a forrás kibővítése céljából furásokat fog végeztetni és modern fürdőt szándékozik ott létesíteni.

— Barabás Béla és az aradi gyászünnep. Barabás Béla ma a következő levelet intézte Varjassy Lajos polgármesterhez:

Kedves Barátom! Az idei október 6-iki kegyeléses gyászünnepély az első, amikor nem idegen területre, hanem a nemzet földjére zárandokol el Arad népe s az ország sok helyéről érkező idegenek. Azt hiszem s úgy érzem, hogy nekem kötelességem ott a kivégzés helyén beszámolni arról a nagy akcióról, amely a kivégzés helyét most már nemzeti tulajdonként megszereste s beszámolni az országos gyűjtés eredményéről. Végeretül pedig vázolni az ezután teljesítendő nagy feladatokat. Azt gondolom, hogy Te magad is helyesnek tartod. Ugyanezért arra kérek, légy szives az ünnepély programjába és pedig azon részébe, mely a vezetőhelyen fog lefolyni, első pontként felvenni beszámoló beszédemet, mely kizárólag a fent már jelzett országos mozgalom adataival fog foglalkozni. Hazaúti tisztelettel, kész bived Barabás Béla.

— A kalocsai érsek haldoklik. Kalocsáról jelentik: Várossy Gyula érsek állapota reménytelen. A betegnek, aki nem tud felkelni, évrése és lélegzése többször kimarad. Injekciókkal tartják benne a lelket. Azt hiszik, hogy a reggelt nem éri meg.

— Járványok Aradon. A minap irunk arról, hogy tifuszjárvány pusztít a városban. Most arról értesülünk, hogy ehhez még difteritisz-epidémia is járul. Jelenleg 34 difteritiszbeteg fekszik Aradon; a mostani megállapítás szerint 18 tifuszos beteg van a városban, a kórházban pedig kilencen fekszenek ebben a veszedelmes betegségben. Ezek jobbára vidékről kerültek a kórházba. A városi orvosi hivatal nagy lelkiismeretességgel kutatja a járványok forrását s valószínűleg rövid időn belül meg is találja azt.

— Házasság. Fényes esküvő volt ma Aradon. Zubor Andor aradvárosi tb. főjegyző, szaradi előkelő társaságok kedvelt tagja vezette oltárhoz Verzár Márton aradi tekintélyes földbirtokos szép leányát, Margitot. A polgári házasságkötés után, smelyen Horváth János törvényszéki bíró és Govrik Sándor esperes voltak a tanúk, az egyházi esketés történt meg a minoriták templomában. Az ifjú párt Petrovics Emil plébános, a menyasszony rokona eskette meg s egyházi áldásban részesítette. Koszorú párok voltak: Verzár Lili és Zubor Imre dr. — Vertán Margit és Szalay Dező. — Vertán Magda és Govrik Géza. — Az új pár násztra indult.

— Roosevelt magyar kulacsa. Budapestről jelentik: Rieinger budapesti régiségkereskedő Roosevelt Teddynek egy művészi kivitelű kulaccsal kedveskedett. Az ajándékot a volt elnök a következő levélben köszönte meg: „Tisztelt Uram! Sajnálom, hogy már előbb nem köszönhettem meg szives ajándékát. Magyra méltányolom a szép munkát. Fogadja hálás köszönetemet azért, hogy oly szives volt nekem ezt a szép műtárgyat küldeni. Híve Roosevelt Theodor.”

— Megfőlebbezték az ipartestületi választást. Az aradi ipartestületben csak nem akar helyreállni a béke. Azt gondolta mindenki, hogy a legutóbbi közgyűléssel, amelyen az előjárósági tagokat megválasztották, végleg elsimulnak a viszályok. Arról értesülünk azonban, hogy több iparos a testületnek legutóbbi közgyűlését többrendbeli szabálytalanságok miatt megfőlebbezi s a terjedelmes beadványt holnap nyújtják be az iparhatóságokhoz.

— Katonai áthelyezés. *Diószeghy* Aladárt, a szegedi 3. honvédhuszár ezred aradi osztályának főhadnagyát Aradról az ezredhez Szegedre ezredsegédtisztnak áthelyezték. A rokonszenves tiszt helyébe *Dömötör* Lajos m. kir. honvédhuszár főhadnagyot helyezték Aradra, ki már régebben is szolgált Aradon.

— Hatál a szállodában. Gyuláról jelentik: *Lengyel* Sándor dr. szarvasi vagyonos ügyvéd hétfőn este törvényszéki tárgyalásra ide érkezett és a Kónló-szállóban vett lakást. Ma reggel halva találták a szállodában. Szívszélhűdés ölte meg.

— Egy keresztelő története. A budapesti törvényszék felelősségi tanácsa előtt történt a dolog. *Winckler* István, a volt szabadkai ügyész, aki most a budapesti felelősségi tanács tagja, vezette a tárgyalást, s meghallgatván a feleket, jegyzőkönyvbe foglalta, amit jónak láttak az ügy érdekében elmondani. Meg kellett örökíteni a jegyzőkönyvben természetesen a pörös felek képviselőit is.

— Mi a neve? — kérdezte a felperes képviselőjétől.

— Nagy Uzor dr., — felelte egy eleven eszü, szimpatikus fiatal ügyvéd, Nagy Emil dr. országgyűlési képviselő testvéröccse.

— Jegyző ur írja: felperes képviselőtében megjelent Nagy Izidor dr.

— De kérem — vágott közbe az ügyvéd — nem Izidor, hanem Uzor.

— Tessék csak Izidort írni, jegyző ur. Izor nem magyar név, hanem csak korcs rövidítése az Izidornak.

Hasztalan magyarázta az ügyvéd, hogy Uzornak s nem Izornak, vagy Izidornak hívják, a bíró nem engedett. A jegyzőkönyvbe Nagy Izidornak írták be Nagy Uzort, aki viszont nem tudott belenyugodni ebbe az elkeresztelésbe, s a jegyzőkönyv kiigazítása végett fölfolyamodást jelentett be.

Tárgyalás után Nagy Uzor dr. odament a bíróhoz s újra magyarázta neki, hogy nem Izornak, hanem Uzornak hívják.

— Uzor? — felelte osodálkozva *Winckler* bíró. — Hát miért választott ilyen zsidó nevet?

Ennek a névszerzésnek ezek az előzményei: Nagy Sándor nyug. kuriai bíró, mikor megnősült, azt a kívánságát fejezte ki, hogy neki öt fiúgyermek kellene, hogy minden magánhangzóra egyet-egyet elnevezhessen s így fiaiban hasonló varázsbetűket bírjon, mint Habsburgi Frigyes az „Austria Erit In Orbe Ultima” mondásában. Ugy is lett. Az öt fiu megszületett és sorrendben a következő nevet kapták: Aladár, Emil, Imre, Orbán (aki Aradon lakik) és Uzor. Az U betűnél meg volt akadva a család, mert Ubrik Borbálát és Ugron Gábort kivéve, vajmi kevés U-val kezdődő szavuk van. Az Uzor nevet *Makfalvy* Géza, mostani somogyi főispán, volt államtitkár, mint keresztapa indítványozta s rögtön meg is mutatta Anonymusban, hogy Árpád apánk egyik alvezérének Uzor nak hívták. Így kapta nevét Nagy Uzor s érthető, hogy méltán tiltakozik nevének Izor ra való elcsúfítása ellen, mert bár a homousion és a homousion régóta történt, egy i betű még mindig okozhat felekezeti különbséget.

— Eljegyzés. *Schwarz* Károly csermői mászáros eljegyezte e hó 26-án *Princz* Farkas aradi kereskedő szeretetreméltó leányát, He ént. (Minden külön értesítés helyett.)

— *Kell* Manó cég ajánlja hirneves *Kele* János harisnyáit és ruhadísz remekait. Telefon szám 673.

— Ékszerlopás. Ma este az aradi rendőrségen megjelent *Maks* Jánosné *György* utcai lakos és feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, akit azzal gyanúsít, hogy körülbelül százötven korona értékű ékszereit: gyűrűket és nyakláncot, ellopá. Még be sem fejezték a jegyzőkönyvet, beállított *Hegyes* Andrásné csutora-utcai lakos és ugyancsak ékszerlopás miatt tett feljelentést. A rendőrség a legszélesebb körben indította meg a nyomozást, mert utóbbi hetekben a külvárosokból gyalogta érkezik feljelentés ékszerlopások miatt.

— Tragédia a kolera miatt. A bács megyei Erdődről írják, hogy ott vasárnap délután véres tragédia játszódott le a kolera miatt. A hatóság ugyanis szigorú rendszabályokat léptetett életbe a Duna partján fekvő köz-ékekre nézve, így az összes lábas és szárnyas jószágok legeltetését, valamint itatását is betiltották. Babel János vasuti fűtő libái azonban ennek dacára valahogyan kiszabadultak és a közelben levő Duna vize felé legelésztek. Az ott cirkáló mezőőrök ezt észrevették és a ludakra lőttek. Babel előlött dühbe jött és kérdőre vonta az egyik mezőőrt, mire ez fegyveréhez nyúlt. Babel megragadta a fegyver oszvét. Erre a mezőőr társa közvetlen közelből Babelre lőtt. A fűtő halálosan megsebesült s a testén átfuródó golyó egy mellette álló kis gyermeket is megsebesített. Az eset Erdődről nagy izgalmat keltett s *Ferenzi* Lajos állomásfőnök a rend fenntartása céljából esendőrség kirendelését kérte.

— Különös fogadás. New-Yorkból jelentik: *Bob* *Laegh* newyorki uszóhajófogadás folytán bezáratta magát egy acélhordóba, hogy ebben átúszik a Niagara-vízesésen. A merészt sikerült. A hordót a habok elkapdosták, egy óráig forgatták, de akkor kiért a másik partra.

— Születések és halálhírek. Az aradi anyakönyvi hivatalban szeptember 27-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: *Isák* Adolf szatmárnak *Rozália* nevű leánya, *Kornis* Zsigmond kereskedőnek *Márta* nevű leánya. Meghalt: *Farkas* Sándorné 40 éves napszámosné, *Gulyás* Péterné 44 éves mezőőr neje, *Ankovits* János 15 éves fiu.

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

A kiváló bőr- és ütősebes gyógyterrási

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvényeknél, csukartettségűknél, vörhenyeknél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyvíz.

Kapható kórházgyógyintézetekben és gyógyszertárakban.

SCHULTES ÁROST

TARKASÁGOK.

(A jó keztyű.) Egy aradi ifju, akit bizalmas körben a „kis piszkos” néven becéznek, a minap új keztyűt vásárolt. A finom bőrkeztyű azonban szűk volt neki, azért hát mindenáron tul akart adni rajta. Azt mondja egyik barátjának:

— Fele áron átadom neked ezt a keztyűt. Én nem tudom hordani, mert nem megy föl a kezemre.

A barát megnézi a keztyűt és a „kis piszkos” kezét.

— Te, — mondja — hisz ez a keztyű neked egészen jó.

— De ha mondom, hogy szűk. Nem megy föl a kezemre.

— Mosd meg a kezdet és a keztyű azonnal fölmegy rá.

(A nép és a végrehajtó.) Az aradmegyei Ternovárról írja egyik olvasónk:

Egy parasztagasszony nagy siránkozva futott végig az utcán, a karján bömbölő három esztendősi fiával. Megállítja az asszonyt egy öreg paraszt ember:

— Hova szalad avval a gyerekkel?

— A doktorhoz. Jaj, jaj, lenyelt egy ezüst forintot. A kezemből kiesett az ezüst pengő, osztán a gyerek felkapta, osztán hirtelen a szájába kapta. Egy minuta alatt le is nyelte. Most a doktorhoz viszem, hogy kivégeye belőle még mielőtt baja lehetne.

A vén paraszt egyet legyintett a kezével.

— Sose vigye azt a doktorhoz — mondta. — Vigye el a végrehajtóhoz, majd kiszedi az belőle, ha pénz van benne.

(A tökéletes gavallér.) Egy újságíró nagy szívessegre kérte *Herzog* Ferencet: hogy legyen a keresztapája. És pedig nem afféle irodalmi keresztapája, aki az első verskötetet portálja be a halhatatlanságba.

Herzog Ferenc elvállalta a megbízást és a szükséges előleges eljárások után kocsin hajtattak a székesegyházba a keresztelő-ünnepségre. Az újságíró igazi ruha-smokk volt, aki a nap minden szakában változtatta a ruháját a szigorú divatszabályok szerint. Most a lábára pillantott és töltsziszszent:

— Jézus-Mária! ...

— No no, még egy küssé korai ez a fölkiáltás!

— Csak most látom, hogy a cipőm sárga! ... Mondja kérem, *Herzog* ur, lehet keresztelőre sárga cipőben menni?

Herzog Ferenc elgondolkozott egy keveset, aztán komolyan válaszolta:

— Igazán nem tudom. Mert hát engem ma szitláb kereszteltek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Somoskeőy válópöre.

— Az öreg szélhámos fogsága. —

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 27.

A budapesti törvényszéken ma délelőtt volt a békéltető tárgyalás abban a válópörben, amelyet *Somoskeőy* né iníttott meg a férje ellen. A tárgyaláson az asszony személyesen jelent meg, *Somoskeőy* is ott volt, a fogházból egy börtönőr kísérte át. A békéltető tárgyalás eredménytelenül végződött. *Kovács* Ilona kijelentette, hogy nem békül. A jegyzőkönyv aláírása után az asszony azonnal eltávozott s a folyosón összeesett.

Az elájult nő: hosszú ideig élesztgették, de nem tudták magához téríteni; a mentőkért telefonáltak, akik automobilon a lakására szállították. A még mindig ájult *Kovács* Ilonát maga a mentő főorvos, *Kovács* Aladár dr. vette ápolás alá s hosszú idő múlva tudta eszméltre téríteni. *Somoskeőy* né több mint két óra hosszáig feküdt ájultan. Amikor magához tért, síró-görcsöket kapott.

A békéltető tárgyalás után *Somoskeőy* t, akit a fogház nagyon megtört, visszavezették cellájába. A budapesti királyi ielőtábla ma foglalkozott *Somoskeőy* fel-folyamodásával, amelyben szabadonbocsátását kérte. A tábla a felfolyamodást elutasította s így *Somoskeőy* továbbra is fogva marad.

§ A privígyei választás. Budapestről jelentik: A Kuria ma tárgyalta a privígyei mandátum ellen beadott petíciót. A kerületben két napi elkeseredett küzdelem után *Radnay* Alajos bajmői prépost nyerte el a mandátumot 37 szótöbbséggel *Brestyánszky* Kálmán, a kerület volt néppárti képviselőjével szemben. A petíciósálók azt állítják, hogy a választási elnök és a küldöttségi elnökök törvényszegést követtek el. A kérvényezők meghatalmazottja *Bonta* Károly dr. míg a megtámadott képviselőt és a választási elnököt *Totéllani* Ámin dr. védi, aki alaki kifogást emelt, de ezt a Kuria elutasította. Elután *Totéllani* dr. bejelentette, hogy ellenkérvényt ad be. A kérvényezők meghatalmazottja ezután ismertette a kérvény tartalmát. A tárgyalást holnap folytatják.

§ A Haverda-pőr főtárgyalása. A budapesti törvényszéken ma hirdetményt ragasztottak ki. Balogh György dr. törvényszéki elnök közli, hogy Jánossy Aladár és társainak bűnügyét október hónap hatodikán fogja tárgyalni a budapesti törvényszék. A tárgyalásra hatvan névre szóló jegyet adnak ki, a hírlapírók csak külön igazolvánnyal vehetnek részt a tárgyaláson. Legérdekesebb közleménye a hirdetménynek az, hogy a tárgyaláson nők egyáltalában nem vehetnek részt.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre választmánya a hó 28-án, szerda este 9 órakor, a kör helyiségében ülést tart, amelyre a tisztikar és a választmány tagjait ezúton is meghívja Tedeschi Viktor elnök.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— A magyar magánvasutak értekezlete. A Magyar Magánvasutak Szövetsége őszi értekezletét Fábry Sándor dr. ny. főispán, az aradi és csanádi egyesült vasutak vezérigazgatójának elnöklése alatt tegnap tartotta meg a kassa—oderbergi vasut üléstermében. Az értekezlet behatóan foglalkozott a magánvasutak szövetségének még az előző kormány idejében a személy- és podgyászszállítási adó leszállítása és a menetjegybélyeg igazságosabb alapon való kiszámítása ügyében megindított, de eddig eredménnyel nem járt akció újabb felvételével. A kisvasutakra nagy pénzügyi horderővel bíró adó- és bélyegilletékek ügyében újabb emlékirat szerkesztését határozták el, melyet a Szövetség egy nagy küldöttség fog Hieronymi kereskedelmiügyi és Lukács pénzügyminiszternek átadni. A napirendi tárgyalása után Fábry Sándor dr. vezérigazgató elnök bejelentette az értekezletnek, hogy az aradi és csanádi egyesült vasutaknak az elnöklésre három évre szóló megbízatása a magánvasutak együttes értekezletének ügyrendje értelmében ez év végével lejár. Arady Károly főfelügyelő, a szamosvölgyi vasut képviselőjének javaslatára ügyvivő és elnöklő igazgatósággá az értekezlet a következő három évre a cs. kir. szab. kassa—oderbergi vasutat választotta. Pulszky Garibaldi miniszteri tanácsos, a kassa—oderbergi vasut vezérigazgatója, az értekezletnek a beléje helyezett bizalomért köszönetét nyilvánítván, a vezetése alatt álló vasut intézet nevében kijelentette, hogy az ügyvezetést elvállalja. Hauser dr. vezérigazgató-helyettes javaslatára az értekezlet úgy az aradi és csanádi vasutnak, mint Fábry vezérigazgatónak s az értekezlet eddigi előadójának, Gellényi Ernő főfelügyelőnek kiváló működésükért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Ujradí gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujradí, szept. 27.

Az őszi időjárásnak még nyoma sincs, mely körülmény a most teljesítendő munkálatokra való tekintettel kedvező.

A gabonaüzlet irányzata ellanyhult.

A mai piacon elkelt:

2500 mm. buza	9.20—9.30
100 mm. rozs	6.40—6.50
100 mm. zab	7.40—7.50
100 mm. árpa	6.40—6.50
100 mm. ó-tengeri	5.60—5.70
100 mm. új-tengeri	4.60—4.70

Az árak ötven kilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktársaság.

Tudósítói tudósítás.

Budapest, szeptember 27.

Amerika 4-el olcsóbb. Előzetes vételkészség került elő, 25 ezer mm. 3 filléres olcsóbb.

Az árak 50 kilonként számítva:

Dél	2 óra
Észak	1 óra

Buza 1910. októberre	10.15—10.16	10.07—10.08
Buza 1911. áprillisa	10.42—10.43	10.36—10.37
Rosza 1910. októberre	7.35—7.39	7.34—7.35
Zab 1910. októberre	7.83—7.84	7.80—7.81
Tengeri 1911. májusra	5.50—5.51	5.50—5.57

A Temesvári Lloyd-Társulat

törvényesarnokának hivatalos frjogynése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Szept. 27.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új	9.00	9.10
78 " " " " " " " "	9.10	9.20
77 " " " " " " " "	9.20	9.30
76 " " " " " " " "	9.30	9.35

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos új	8.90	8.95
Rosza új	6.50	6.55
Árpa új	6.20	6.30
Zab új	7.20	7.25
Tengeri régi	5.60	5.65

Budapesti értéktársaság. (Páv. jelentés.)

— Szept. 27. —

Magyar aranyjárdék 4%	111.00
Magyar koronajárdék 4%	91.70
Magyar koronajárdék 3 1/2%	81.00
Magy. földt. kötvény 4%	92.25
Horvát-szlavon földt. kötv. ny.	94.00
Magyar nyereségsorsosgy kölesén	224.00
Fizetésab. és szegedi sorsosgy kölcsön	157.00
Osztrák járdék papírba	93.25
Osztrák járdék ezüstbe	97.00
Osztrák járdék aranyban	110.00
Osztrák koronajárdék 4%	93.25
1860. évi osztrák államsorsosgy	170.00
Osztrák-magyar bankrészesvény	18.00
Magyar hitelbank-részesvény	85.00
Osztrák hitelintézeti részesvény	66.00
Osztr.-magy. államvasuti részesvény	85.00
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.07
Német birodalmi márka	117.67
London vista	240.20
Páris vista	95.22 1/2
20 márkás arany	28.45

Budapesti kőbányai sertéskereskedelelem.

— Szept. 27. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kőbe grammon felel súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — 50 fillérig; fiatal nehéz páronként 350 kilogrammon felel súlyban 145—146 fillérig; fiatal közép páronként 251—300 kilogrammig terjedő súlyban 150—152 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 150—162 fillérig.

Sertéselőkészítés: szept. hó 23. napján volt készlet 35799 darab, szept. 24. napján (előzetes) 135 darab, szept. 24. napján elszállított 132 darab, szept. 25. napjára maradt készletben: 35.852 darab. A háztól sertés elület irányzata lanyha.

Felolós szerkesztés:

BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1910. évi szeptember hó 28-án:

A) bérlet. A) bérlet.

Itt először:

Bilincsek.

Dráma 4 felvonásban. Irta: Reichenbach Herman. Fordította: Doktor János.

SZEMÉLYEK:

Lehmann	Várnay Jenő.	Von Fann	Ladányi J.
Lea, felesége	Follinussé H.	Sádeck gróf	Dolly Lajos.
Simon, fia	Kees ler Hde.	Léventstein	Ajtay Ödön.
Rachel	H. Harmath J.	Von Frenstein	Vass Jenő.
Salamon	Polgár S.	Dr. Thomsen	Cseh Verencs.
Von Hartmann	Kahler K.	Knochen	Kulcsár L.

Készlet este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-úton 11. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. szept. 23-án; szerda:

1. Az óra. Humoros. — 2. Algiri kőek. Látványos. — 3. Ifjúkori barátok. Dráma. — 4. Egy görbe nap. Humoros. — 5. Malakka sziget. Színes felvétel. — 6. Nemeslelkű indiánus. Dráma. — 7. Pál, mint szőfő. Humoros. — 8. A német hadiflotha. Látványos.

Előadások 6 órától kezdve.

Helyérek: I-ső helyi kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

NYILTTÉR.

Dr. Halász-féle

„Sanitol”

törv. védett

száj- és fogápoló szerek.

A fertőzőbetegségek ellen ideális védelmet nyújtó, a száj és torok nyálkahártya, valamint a fogak építési ellenálló képességét, kitűnően conserváló, a forgalomban levő chablonos összetételű hasonló szerektől teljesen eltérő, építési alapon készült, a fogak romlását meggátoló, a száj, torok és nyelv mindenféle betegségeinél, mint öblögető, sokszorosán bevált, új szakorvosok készítmények. Kaphatók használati utasítással: Vojtek és Weisz drogueriájában Aradon. Nagy üveg szájjal 2 K, kis üveg 1.20. Fogpor 1 K. Ideális szép és jó fogkefék 1.40 K. 2724—III.

Angol, francia, német, olasz

nyelvből alapos és legújabb módszer szerinti oktatást nyújt kezdők és haladóknak házból és házon kívül

Kosztolányi Imréné,

Szabadság-tér 13. sz. I. em. 14. ajtó.

Kérje csak a valódi

Kaiser Borax

Kiváló tolett szert. 2091

Szükséges családoknál használatban.

A bőrt puhává, fehéré és egyben ellenállóképesé teszi a kellemetlen időjárás ellen. Csakis a vörös 15, 30 és 75 filléres dobozokban. Valódi Kaiser Borax-Szappan 30 fill. Tein-szappan 40 fill.

GOTTLIEB VOITH Wien III/1

Kapható: Vojtek és Weisz, Färber Testvérek, Dürr Kocsárd és Schäffer Benjáminnál.

SZEMÉLY-SELTERS

AZ EMÉSZTÉST ELŐSEGÍTI AZ ÉTVÁGYAT FOKOZZA.

idült gyomorbetegségek és az emésztő szervek hurutos bántalmainál nélkülözhetetlen. Az emésztést elősegíti és az étvágyat fokozza.

Aradon képviselő és nagybani szaktár: Kardos Miklós, telefon 647. Kapható: Dalmel Lajos, telefon 95. Dürr Kocsárd, telefon 180. Hies Árpád, telefon 44. Färber Lajos és Testvére, telefon 311. Nagy Farkas, telefon 268. Ehrenfeld Ignác stb. cégeknel és minden jobb vendéglőben és kávéházban. 6785

Nemesi címer

olaj- és vízfestményü, galvanoplastikai, keramit, stb legfinomabb s művészi kivitelben. Havas Béla festőművész, Sebők János-szobrászművész. Aulich Lajos-utca 8. szám, I. emelet.

3467

704—1910 g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a Weitzer-utcai leányiskola épületében levő, eddig Halmi és Strausz által bérelt üzlethelyiség bérheadása iránt folyó év október hó 3-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár: 850 korona évi bérösszeg.

A bérleti idő 1910. november hó 1-én kezdődik.

Bánatpénzül leteendő egy negyedévi bérösszeg készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székeinek 1910. évi szeptember hó 19-én tartott üléséből.

Gazdasági szék.

713—1910. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönsége folyó évi október hó 17-én délelőtt 9 órakor a gazdasági szék hivatalában zárt írásbeli versenyárgyalást tart az Óvártéren építendő zsilip munkáinak biztosítására.

A munkálatok két csoportba osztatnak:

a) Zsilip építési munka, tölzár szállítása.

b) Centrifugál szivattyu s hozzá szükséges gáz, illetve elektromotorok szállítása és szerelése.

Minden csoportra külön teendő ajánlat. Az ajánlat zárt borítékban, a csoport megjelölésével i. évi október hó 17-én d. e. 9 óráig a gazdasági tanácsnok hivatalában adandók be.

Azon pályázók, akik Arad városával szerződéses viszonyban még nem voltak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

Az ajánlatokhoz melléklendő a bánatpénznek Arad szab. kir. város pénztáránál való letételeket igazoló elismervény.

Leteendő bánatpénzül az egyes

csoportokra nézve készpénzben, vagy elfogadható értékpapirban.

a) 450 kor.

b) 370 k r.

A feltételek, műszaki leírás és tervek Arad szab. kir. város mérnöki hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Költségvetési és ajánlati minta ugyanott díjtalanul kapható.

Az ajánlatok csakis a kiadott költségvetési minta felhasználásával adhatók be.

Arad, 1910. szeptember hó 26.

A gazdasági szék.

OLLA

Summi költönőség
A tudomány mál állása szerint meg-bizonyított leg-jobb létesíté
Summi óvszer

Kapható min-den gyógy-szerárban és drogériák-ban.

556

Köveletje azonban, hogy a szállítója Summi óvszer OLLA-t adjon. — Az elárultó helyek kimutatásáért, árj-gyűjtésért és eredeti propagandá reklámot ingyen keltő az OLLA gyarmatke-pont Wien II/19A. Praterstrasse No. 57. Rák-lár Aradon: Hárdu Nestor, Rossnyay Má-tyás, Poltek Kálmán.

Az OLLA több mint 2000 orvos által legmegbízhatóbbnak tartva.

Szakeresek által megvizsgált és legjobbnak minősítve. Két évi letállás. Ára tucatostól 4, 6, 8, 10 korona.

Egy fiatal rőfös, és egy fűszeres

3417

Segéd

román nyelv ismerettel állandó alkalmazást, talál kereskedésben.

Schönbrun Albert
Kétegyháza.

Drescher és Szilágyi

angol uri szabók

Arad, Asztalos Sándor-utca 1. Állandó raktár bel- és külföldi szövetekben.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy helyben, Asztalos Sándor-utca 1. sz. alatt a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

angoluri szabó

műtermet nyitottunk.

Sokoldalú tapasztalataink, melyeket mint szabász a főváros elsőrendű műter-mében sajátítottunk el, azon kellemes helyzetbe jutottunk, hogy a legkényesebb igényeknek is megfeleljünk. Raktárunk tartunk mindennemű bel- és külföldi szöveteket és bőrszöveteket a legjobb minőségben, dus választékban. Mélyen tisztelt rendelők ruháit díjmentesen vasaljuk. Magunkat szives figyelmébe ajánlva, illő tisztelettel

Drescher és Szilágyi angol uri-szabók.
Eivünk: Pontos és szolid kiszolgálás. — Vidékre meg-hívásra azonnal mehetünk.

3446

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér.

421

Lab és kézizzadás

azonnal és teljesen el-mulik ha az izzadó ré-szerek „Peppo“-val eceteljük. A mirigyeket kiszá-ritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtala-nítja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskának még a pe-téit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Hajvesztő

„Depillor“. E csodahatásu szerrel minden oly helyről, ahol a hajnövés alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ára utasítással együtt 1 korona.

Jdeális

legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „NITER“. A világ legjobb preser-vativa. — 6 darab egy eredeti do-bozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Árverési javítások elfogadhatnak.

M. kir. szabadalmazott

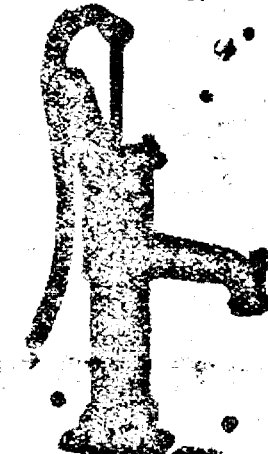
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a berurolás csappig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem remlik és a bert nem rothtatja, a gépezet jó működésért s évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Kész-gezek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatanál nem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jó működésért s évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarek és a legjobb minőségű betti gummirosott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel-vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendők és szivattyu készítő.

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

APRÓ HIRDETÉSEK

Nevelőnőt keres

urt család. A nevelőnőnek egy első elemi osztályos fiút a vizsgára elő kell készítenie. Zongorát vagy francia nyelvet tudók előnyben részesülnek. — Ajánlatok „Nevelőnő” címen a kiadóhivatalba küldendők.

Jókarban levő

női ruhák jutányos áron eladók Weitzer János-utca 10. sz. alatt.

Perfekt vasalendő,

ki most jött haza Budapestről, házakhoz ajánlkozik. Csiky Gergely-utca 17. 8675

Egy jó forgalmu vendéglő

betegség miatt átadó. Cim a kiadóhivatalban 3676

Keresek

egy 2 szobás tiszta garcon lakást a belváros közelében. Fürdő szoba feltétlenül szükséges. Ajánlatokat a lap kiadóhivatalába kérek „állandó lakó” jelleggel.

Kényelmesen berendezett

külön bejáratu butozozott szobát keresek, lehetőleg az Andrássy-, vagy a Szabadság-tér környékén. Ajánlatok a kiadóhivatalba intézendők.

Egy 5 szobás lakás

fürdőszoba és hozzá megfelelő mellékhelyiségekkel, egy 2 szobából álló garcon lakás, továbbá egy száraz műhelynek vagy raktárnak megfelelő utcai bejáratu helyiség kiadó. Cim: Hasszinger-utca 5. szám 3614

Elutazás végett

egyszép szoba butor eladó. Választó-utca 65. 3662

Három szobás lakás,

fürdőszobával azonnal vagy november hó 1-re lehetőleg a Boros Béni-tértől nem messze, szükséges. Csakis levélbeni ajánlatokat kér Laendler Aladár gőzfürésze, Aradon. 3671

Iskolai táskák

könyvszijkák, iskolai szerek, irkák, körzők, rajztáblák legjobb kivitelben kaphatók Ingusz I. és Fia könyv és papirkereskedésében Andrássy-tér 16. és Weitzer János-utca. 671

Jzr. ünnepekre

való magyar és német fordításu diszes és közönséges ma k z ó r o k és imakönyvek nagy választéka. Igen olcsó árak. Jzr. üdvözlő lapokban eredeti újdonságok. Nagy levélpapír-vásár. üzleti könyvek gyári raktára. Irodai kellékekben különlegességek. Vidékre is pontos kiszolgálás. Kerpel Izsó könyv-, zenemű- és papirkereskedése, kölcsönkönyvtára és zeneműkölcsönző intézete, Aradon. Telefon 885. sz. 525

Makszorok

és egyéb izraelita imakönyvek magyar és német fordítással. Üdvözlő levelezőlapok, 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár havonként K. 1—feljebb. Iskolaszerek új és használt iskolakönyvek nagy készlete. Krausz Paulin, Színházépülete. Telefonszám 511. 511

Remington írógép

használt, de kifogástalan jó állapotban 200 koronáért eladó. Pollak József fűszerüzlet, József főherceg-ut 11. 3667

Borosbordék

100-tól 800 liter irtartalommal teljesen jókarban eladó egyenként is. Nádor-utca, sörraktár. 3272

Kész talicskák

nagyban és kicsinyben, vasalva vagy anélkül olcsón kaphatók. Viszont elárúsítók kedvezményben részesülnek. Geiszel jármű- és fa-áruháza Miksa-utca 2—3. 2505

Ha cigarettázik

használjon Progress szivarkahüvelyt, 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 2:40. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrássy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Gyakornok,

ki irodai teendőiben némi jártassággal bír, azonnali belépésre kerestetik. Magyar és német nyelvű ajánlatok

Seidner Bernát és fia céghez 3650

Soborsinba intézendők.

Angol

bőr butorok

készítését a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelben és a legolcsóbb árban készítjük. — Hazai és külföldi angol és német, sima és antik bőrokból, stb.

Rajzokkal és bőrmintákkal, melyek most érkeztek, megkeresésre szívesen szolgálunk. 3076

Városi és megyei telefon 132. Szállítunk teljes lakberendezéseket a legújabb stílusban.

Kitünő tisztelettel

Berán Antal és Fia

butorraktára

Forray-utca. Gróf Hunyady-ház.

Nyaraltatási tárgyak kiadása. 3629

Felkérem a mélyen t. közönséget, szíveskedjék a nálam levő nyaraltatási tárgyak elvitelét egy nappal előbb bejelenteni, hogy esetleg zavar ne történjék.

Joanovits Antal, szücs.

708—1910. gsz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a Radnai-ut végén illemhely felállítására a f. évi október hó 3-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 2500 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet résztvenni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székeinek 1910. évi szeptember hó 19-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Alkalmi vételek és eladások

Ékszer-áruháza

arany és ezüstművekben, Arad legmagasabb óra és ékszerárúháza

Deutsch Izidor

óras és ékszerész 501
Weitzer János-utca, Minorita-pala. a

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételek vagy más tárgyakra átcsereztetésük
TELEFON 438. TELEFON 438.

Telefon sz. 789. — Telefon sz. 789.

Lakás tisztítási vállalat

Elvállalok parkettás lakások tisztítását és tisztántartását. Ablak, csillár és kilincsek tisztítását. Féli ablakok felrakását. Szőnyegek és butorok porszívógéppel való tisztítását, irodák, cukrászdák és kávéházak tisztántartását. Tüzelőanyagok lakásba való szállítását. Vidéki munkák gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 3861

Maradok kiváló tisztelettel

Lovas Károly,

lakás és ablak tisztítási vállalkozó
Mihály-utca 86b. (Saját ház)

4 drb. fiatal

tenyészkan

eladó

3674

a fazekasvarsándi körjegyzőnél.

Új Internátus Lippán.

A t. érdekelt szülők értesítettnek, hogy az 1910—11-iki iskolai tanévre a modern követelményeknek minden tekintetben megfelelő fiú-nevelőintézet nyílik Lippán, a mely felett a főfelügyeletet a helybeli középiskolák igazgatója, míg a tanulmányi felügyeletet a tanári testület 1—1 tagja gyakorolja; egészségi szempontból pedig a városi főorvos felügyelete alatt áll. 3046

Helyszűke miatt az első évben csak **korlátolt számban** vétetnek fel felsőkereskedelmi-, polgári- és elemi-iskolai növendékek **igen mérsékelt díj** mellett.

Prospektussal készséggel szolgál

A Lippai Diák-Otthon Igazgatósága

Lippán.